

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
APRIL 22

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT LARGO, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

"LAIKS" IS PUBLISHED SINCE 1949 // "LAIKS" IZNĀK NO 1949. GADA

Published 48 times per year except the first week of May, the third week in June, the first week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 114 4th Ave NW, Largo, FL 33770

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740

E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXVIII Nr. 16 (5809)

2017. gada 22. aprīlis – 28. aprīlis

Rīgas Doma zēnu koris dzied Londonas Karaliskajā Albertholā

Rīgas Doma zēnu koris Londonā piedalījās Starptautiskajā jauniešu koŗu festivālā, koŗu organizēja Londonas Karaliskā Alberthola un Nacionālais Lielbritānijas jauniešu koris. Festivālā piedalās astoņi izcili jauniešu un bērnu koŗi no četriem pasaules kontinentiem, kas saņēmuši īpašu uzaicinājumu. Koŗi no Honkongas, Indonēzijas, Izraēlas, Norvēģijas, ASV, Dienvidafrikas, Lielbritānijas, kā arī Rīgas Doma zēnu koris no Latvijas.

Rīgas Doma zēnu koris Mārtiņa Klišana vadībā 15. aprīlī sniedza koncertu. Latvijas Simtgades gaidās Rīgas Doma zēnu koris savā solo priekšnesumā Karaliskajā Al-

bertholā, kas šogad svin 146. dzimšanas dienu, iepazīstināja klausītājus ar Baltijas valstu mūziku. Skanēja Pēterā Vaska, Juŗa Karlsona, Vitauta Mišķina un Urmasa Sisaska *a cappella* skaņdarbi, bet uzstāšanās nobeigumā zēnu koŗa un pianistes Agneses Egliņas izpildījumā tika atskaņots pasaulē iemīļotais Johānesa Brāmsa skaņdarbs "Ceļā pie mīļotās". Festivāla nobeiguma koncertā "Vispasaules balsis" 17. aprīlī visi astoņi pasaules vadošie jauniešu un bērnu koŗi diriģenta Bena Gernona vadībā vienojās Džonotāna Dova kantātes "Bērns bija" izpildījumā kopā ar *Southbank Sinfonia* orķestri, soprānu Luīzi Alderu un tenoru Robertu Mareju.

Pirmajam Latgales latviešu kongresam – 100 „Latgales, Vidzemes un Kurzemes latvieši ir viena tauta”

1917. gadā Latgalei nozīmīgākie bijuši divi kongresi Rēzeknē: 26.–27. aprīlī (pēc j. st. 9.–10. maijā), koŗā tika pieņemts vēsturisks lēmums atdalīties no Vitebskas guberņas, un 3.–4. decembrī (pēc j. st. 16.–17. decembrī). Otrā kongresa rezultātā tika panākts, ka tā laika trīs apriņķi – Rēzeknes, Ludzas un Daugavpils – tiek atdalīti no Vitebskas guberņas.

Pirmais Latgales latviešu kongress (latgaliešu: *Pyrmais Latgolys latviŗu kongress*) 1917. gada 26.–27. aprīlī (pēc jaunā stila 9.–10. maijā) Rēzeknē bija pirmā demokrātiski ievēlētā Latgales latviešu pārstāvju sanāksme, koŗā tika nolemts, ka Latgales, Vidzemes un Kurzemes latvieši ir viena tauta un Latgalei jāapvienojas ar pārējiem topošās Latvijas valsts novadiem vienā zemē.

Drīz pēc Februāra revolūcijas 1917. gada 12. martā Latgaliešu koŗa upuŗu palīdzības biedrības (*Latgalīŗu bīdreības paleīga kara upurem*) telpās Pēterburgā notika plaša Latgales inteliģences, strādnieku un koŗavīru apspriede, koŗā tika debatēts par Daugavpils, Ludzas un Rēzeknes apriņķu at-

daliŗanu no Vitebskas guberņas un to pievienoŗanu Vidzemes un Kurzemes latvieŗu apdzīvotajai teritorijai. Vairums klātesoŗo delegātu balsoja par apvienoŗanos (par 43, pret 23), tādēļ tika ievēlēta organizācijas komisija apvienoŗšanās kongresa sasaukŗšanai. 6. un 7. aprīlī Rēzeknē notika Latgales sabiedrisko darbinieku apspriede, kas nosūta telegrammu Krievijas Valsts domniekam Jānim Goldmanim, prasot visas latvieŗu zemes apvienot vienā autonomā apgabalā. Sapulcē pieņēma lēmumu Rēzeknē sasaukt tautas kongresu, koŗa delegāti izvēlami pa divi no katra pagasta vai draudzes, pa 2 – 4 no strēlnieku bataljoniem, pa vienam no latgalieŗu organizētām kolonijām un no sabiedriskiem darbiniekiem, ko tiks priekŗā kongresa organizācijas komisija. Par kongresa organizācijas priekŗsēdi ievēlēja Nikodemu Rancānu. Kongresa apsardzei uz Rēzekni tika atvesti aptuveni 40 latvieŗu strēlnieku Jāņa Rubuļa vadībā.

Par atbildi Latgales latvieŗu kongresam tika noorganizēta Latgales krievu sanāksme Rēzeknē

2. (15.) jūlijā, kas nolēma, ka Latgales apriņķiem jāpaliek Vitebskas guberņas sastāvā. Neraugoties uz kongresā pieņemtajiem lēmumiem, Krievijas Pagaidu val-

Pēc apsveikumiem sekoja J. Rancāna pamatziņojums par latgalieŗu stāvokli Krievijā un attiecībām ar Vidzemes un Kurzemes latvieŗiem. Sekojoŗās debatēs at-

Pirmā Latgales kongresa delegāti ar Latvijas koŗogiem un lozungiem Rēzeknē

dība vilcinājās pieņemt lēmumu par latvieŗu apdzīvoto apriņķu apvienoŗanu, kaut arī 1917. gada 30. martā (12. aprīlī) tā bija izdevusi rikoŗumu par Vidzemes guberņas igauņu apdzīvoto apriņķu pievienoŗanu Igaunijas guberņai.

balstīja viedokli, ka Latgales, Vidzemes un Kurzemes latvieŗi ir viena tauta.

Kongresā piedalījās kopumā 350 dalībnieku, no tiem 232 delegāti ar balsstiesībām. Kongresa pirmās dienas norises vieta –

kinoteātris *Diana*, otrās dienas – Atbrīvošanas aleja 56 (mūsdienās Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola). Kongresa dalībnieku vidū bija daudzi aktīvi Latgales atmodas darbinieki: Aloīzs Bojārs, Pēteris Dzenis, Staņislavs Kambala, Francis Kemps, Klementijs Jurkāns, Antons Laizāns, Francis Trasuns u. c. Viens no ielūgtajiem kongresa viesiem bija nākamais Latvijas ārlietu ministrs Zigfrīds Anna Meierovics.

Darba gaitā strīdu rezultātā no kongresa aizgāja 39 delegāti inženiera F. Kempa vadībā. Ir vairākas versijas par to, kāpēc F. Kemps tā rīkojies. Viena no versijām ir tāda, ka F. Kemps neesot bijis mierā ar to, ka viņam neļauj otrreiz izteikties no tribīnes (kongresa ievaddaļā tika nolemts, ka runāt no tribīnes var tikai vienu reizi, bet daži delegāti bija uzstājuŗies divas reizes), otra versija – F. Kemps esot pametis kongresu, jo ticis noraidīts viņa priekŗlikums sākumā Latgalē izveidot stipru pašvaldību, un tikai tad uz kopīgiem noteikumiem apvienoties ar pārējiem topošās Latvijas novadiem.

(Turpināts 10. lpp.)

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; 3RD WK - JUN;
1ST WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 149.00;
6 mēn. US \$ 83.00; 3 mēn. US \$ 50.00.

Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.

Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784

e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usRedaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.**Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Administratore ASV: Rasma Adams
114 4th Ave NW, Largo, FL33770
Tālr.: 727 953 6313, fakss: 727 286 8543
e-pasts: rasma@laiks.usKandas ziņas: Mārtiņš Štauers
104-3000 Notre Dame Street, Lachine, QC, H8S 2H1
Tālr.: 514-639-8722, e-pasts: stauvers@yahoo.ca,**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolāros.**Sēru sludinājumus un adrešu maiņas sūtiet pēc adreses
50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
e-pasts: LaiksDSR@aol.com**LAIKS**50 Sternberger Ave Unit 5,
Long Branch, NJ 07740
laikdsr@aol.com

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz "Laiks" Inc. vārda

Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
[www.laiks.us!](http://www.laiks.us)"LAIKA" abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$ 50.00
6 mēnešiem.....ASV \$ 83.00
1 gadam.....ASV \$ 149.00Floridas iedzīvotāju ievēribai! Lūdzu pievienojiet 7% Floridas
nodokli par laikraksta abonēšanu!Gada abonenti saņems bez maksas:
• četrus JAUNO LAIKS pielikumus;Laiks pa gaisa pastu Amerikā
Gadā ASV \$235.00.....6 mēneši \$130.00Laiks pa gaisa pastu Latvijā
Gadā ASV \$235.00.....6 mēneši \$130.00Laiks pa gaisa pastu Kanadā
Gadā ASV \$260.00.....6 mēneši \$140.00Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs
Gadā ASV \$330.00.....6 mēneši \$175.00

JAUNO LAIKS abonements četras avīzes

Gadā.....ASV \$20.00

Kanadā gadā.....ASV \$23.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Ar šo nosūtu Jums

US \$ _____ par _____ mēn./ _____ gadu

Ja abonementu nevēlaties atjaunot, lūdzu, norādiet iemeslu

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

**Vairas Viķes-Freibergas
lēkcija Ņujorkā**11. aprīlī Ņujorkā Latvijas
pastāvīgā pārstāvniecība
ANO sadarbībā ar Starptautisko Sieviešu forumu
(Women's International Forum) organizēja **Vairas Viķes-Freibergas lēkciju "Trīs posmi sievietes profesionālajā dzīvē: profesore un pasniedzēja, Latvijas prezidente, sabiedriskā aktīvistē".**

Bijusī Latvijas Valsts prezidente un tagad Madrides kluba prezidente savā uzrunā analizēja grūtības un izaicinājumus, ar kādiem sievietēm bija jāsaņemas, pirms dzimumu līdztiesība Rietumvalstīs bija kļuvusi par realitāti. V. Viķe-Freiberga izvērtēja savu personisko pieredzi ceļā uz augstāko amatu valstī, kā arī dalījās savos novērojumos par stereotipiem attiecībā uz sievietes lomu sabiedrībā mūsdienās. Tika skartas arī sabiedriski aktuālas tēmas par starptautisko politisko situāciju.

Lai arī pēdējos gadu desmitos Rietumu sabiedrībā ir bijusi būtiska virzība – izdevies ierobežot daudzus dzimumu lomu stereotipus, ir radītas līdzvērtīgākas ie-

spējas sievietēm iesaistīties sabiedriskajā, akadēmiskajā un politiskajā dzīvē, – tomēr sievietes daudzās pasaules valstīs joprojām saskaras ar sabiedrības atbalstītiem ierobežojumiem, tostarp mākslīgi orientējot bērnu un

pienesumu sabiedrībai, iesaistoties nevalstisko vai sabiedrisko struktūru darbā.

Lēkcijas apmeklētāju daudzie jautājumi gan par eksprezidentes personisko pieredzi, gan par viedokli par sabiedriski aktuālām tēmām

// FOTO: Artis Mažeiks

jauniešu izpratni par dzimumu lomu sabiedrībā.

V. Viķe-Freiberga uzsvēra, ka jebkura sieviete neatkarīgi no savas dzīves pieredzes vai sociālā stāvokļa var sniegt

liecināja par V. Viķes-Freibergas skartās tēmas aktualitāti un sabiedrības interesi par eksprezidentes viedokli par sabiedriski aktuāliem jautājumiem.

Eriks Ādamsons

Pavasara dziesma*Kas pazūd ar sniegu?
Ar sniegu pazūd bēdas,
Kad kuslu un liegu
Acs pirmo asnu redz, -
Un izgaist ziemas pēdas,
Un zemi ziedi sedz.**Un atmiņas grūtas,
Kas sīvāk dzel par nātri,
Un vainas, kas gūtas
Pa gadalaiku šo,
Viss pazūd, izgaist ātri
Ar sniegu pēdējo.**Uz svētkiem es pošos
Ar pieticīgu prātu,
Es birztalās došos,
Kur dvēsele atspīrgt zin,
Jo pavasars jau klātu -
Un tas ir jānosvin.**Bez dziesmām un misām,
Bez draugiem un bez svešiem
Uz vizbuļu cisām
Man jānosvin ir tas,
Zem ausmas padebešiem
Man jāpapriecājas.**No zelmeņiem sārziem
Kūst lāstekas gar sienām,
Pa pilsētas vārtiem
Prom eju gaišs un naigs,
Jo ticu, ka ikvienam
Reiz apskaidrojas vaigs.***IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM
UZ LATVIJU UN CITĀM ZEMĒM
AIREX – AVE SOL TRAVEL****A. JANSONS**

820 Loraine Ave, Grosse Pointe, MI 48230

Bezmaksas telefons: Telefons: Mobilais telefons:
1 (866) 944-1273 1 (313) 466-3310 1 (201) 944-1273
e-pasts: jansonsa@gmail.com**RigaVen Travel Inc.****"Ja pošaties ceļojumā – vienalga,
uz kuŗu pasaules malu, labprāt
palīdzēšu – veikšu rezervācijas,
atradīšu izdevīgākos lidojumus
un viesnīcas! Novēlu ceļojumiem
bagātu vasaru!"**Zvaniet – INESE ZAKIS
Tālr.: 727-623-4666, e-pasts: rigaven@aol.com
6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

Dziesmu svētki ceļā uz Latvijas simtgadi un MĀKSLA

LINDA TREIJA

Vispārējie latviešu dziesmu un deju svētki ASV šogad notiks Baltimorā, Merilendā. Pēdējo reiz Austrumu krastā tie tika rīkoti trīsdesmit deviņus gadus atpakaļ, 1978. gadā. XIV svētku zīmols attēlo Austras koku Baltimoras un Merilendas karogu krāsās un saistās arī ar Austrumkrastu kā saules lēkta pusi ASV. Tēmu "Ceļā uz Latvijas simtgadi" simboliski attēlo latviskais austras koks. Šis raksts ir cilvēces zināšanu simbols, kas parāda pasaules kārtības tiešanos uz augšu. Zīme apvieno mūsu senčus, mūs un mūsu bērnus, pagātni, tagadni un nākotni. Austras koka zari, turpinot augt un ziedēt arvien stiprāk un greznāk, mums parāda, kā attīstās Latvijas dzīves ceļš.

ainu, tomēr jāsaprot, ka šādas tradīcijas uzturēšana ir svarīga tiem, kas izvēlas turpināt latvisko mantojumu un iepazīstināt ar to plašāku auditoriju. Šis izstādes ir kā pavediens, kas ir vitāli nepieciešams kopējā Dziesmu svētku un latviskā kultūras mantojuma austajā villainē.

Mūsu pienākums ir šo pavedienu veidot pēc iespējas stiprāku un noturīgāku. Mākslas izstāde sekos Dziesmu svētku tēmai "Ceļā uz Latvijas simtgadi". Šo tematiku var aspēlēt ļoti plaši, un zināmā mērā jebkura mākslinieka daiļrades izpausme ir ceļš uz mūsu tēvzemes simtgadi.

Uzrunājam visus ieinteresētos māksliniekus, iesūtīt darbu attēlus līdz 30. aprīlim. Iztādei pieteiktie darbi tiks žūrēti. Pie-

Raksta autore Linda Treija un Sarma Muižniece-Liepiņa 2010. gadā

Daudz un dažādi mazāki kultūras pasākumi papildina lielo kopkoncertu, tautas deju koncertu, skates. Arī šoreiz Dziesmu svētku apmeklētājiem būs iespēja skatīt un piedalīties vairākās izstādēs, ansambļu uzstāšanās koncertos, teātra izrādē, tirdziņos, ballēs u.c. Gadiem noturīga ir tradīcija rīkot Dziesmu svētku mākslas izstādes. Jau 1961.gadā par tām rakstā "Ko rāda šķērsgrīzums" Eleonora Šturma bilst: "Mākslas skates Dziesmu svētku laikā kļuvušas par neatņemamu sastāvdaļu svētku norisē. Tā ir veca un slavējama tradīcija, kam sākums meklējams 1910. gadā Rīgā, kad Dziesmu svētku laikā sarīkoja pirmo latviešu gleznu izstādi. Dziesmu svētki ir notikums un vieta, kur vajadzētu saplūst labākajam, kas mums radies, vai tas būtu mūzikā vai tēlotājmākslā." (E.Šturma. "50 gadus mākslai pa pēdām", 41. lpp, "Mansards", 2011).

Ja arī laika gaitā ir sarucis amerikāņu latviešu mākslinieku skaits, kas piedalās izstādēs, sabiedriskajās norisēs, un mēs varbūt negūstam kādu vispārēju pārskatu par latviešu mākslas

teikšanās veidlapu un sīkāku informāciju var iegūt Dziesmu svētku mājas lapā <http://www.latviansongfest2017.com> vai rakstot uz makslabaltimora@gmail.com.

Atklāšana **30. jūnijā plkst. 15:00 (3:00pm) "Watertable Ballroom"**. Izstādes gaitā gaidāmi apbalvojumi un atzinības. PLMC *Pasaules Latviešu mākslas centrs* ir sagatavojis filmu par centra darbību, un ir paredzēts veidot intervijas ar klāt esošajiem ārzemju latviešu māksliniekiem. Visi esat gaidīti piedalīties un baudīt gan Dziesmu svētku norisi, gan mākslas izstādi!

Dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēde Marisa Gudrā rakstīja, ka "iemesls saglabāt Amerikas Dziesmu svētku tradīciju ir tas, ka tā ir mūsu, Amerikas latviešu sabiedrības, Gaismas pils" (M.Gudrā. "Kāpēc latviešu dziesmu svētki Amerikā ir svarīgi?", laikraksts "Laiks", Volume LXVII, 2016). Viena no šīs Gaisma pils istabām ir ierādīta mākslai. Centīsimies to papildīt ar to labāko, ko esam radījuši ceļā uz kopīgo un tajā pašā reizē katram savu Latviju!

Par viesnīcām Baltimoras Dziesmu svētkos

Dziesmu svētki vairs nav aiz kalniem – Baltimoras viesnīcas pildās, dalībnieki un viesi citīgi pērk sarīkojumu biļetes, un rīkotāji satraukti skaita atlikušās dienas līdz svētkiem. Varbūt esat dzirdējuši kādas baumas, ka viesnīcas ir izpārdotas, un esat uztraukušies, ka neesat vēl pašas istabas sarunājuši. Ir jau patiesība, ka pirmais istabu bloks svētku galvenajā viesnīcā tika papildīts jau tūlīt pagājušā jūlijā, pirms pat bija iespēja to kārtīgi izsludināt visai publikai. Rīkotāji pielika papildu istabas, arī tās papildījās. Pielika jaunas viesnīcas, jaunus blokus, viss piepildās. Galva reibst, vai tad tiešām nav vairs kur palikt šovasar Baltimorā? Īsumā jūs iepazīstināsim ar iespējām, kur palikt, apmeklējot Baltimoras Dziesmu svētkus.

Renaissance Baltimore Harborplace Hotel

Galvenā svētku viesnīca būs centrs visiem svētkiem! Svētku viesnīcā varēs atrast informācijas galdu un biļešu kasi, un gandrīz katrā svētku brīdī tur kaut kas notiks. Pa visu svētku laiku notiks tirdziņš, mākslas izstāde, latviešu modes un tautastērpu izstāde, PRINTFUL skatuve, kopkora mēģinājumi, no rīta nodarbības bērniem un vakaros filmas. Pie tam pa dienas laiku galvenajā svētku viesnīcā notiks Rakstnieka cēliens, Latviešu ārstu un zobārstu apvienības sanāksme un studentu korporāciju pusdienas, kamēr vakaros tur ballēsimies iepazīšanās ballē, populārās mūzikas koncertā, ALJA jauniešu ballē, svētku banketā un svētku ballē. *Renaissance* viesnīca ir ideāla vieta, kur palikt apciemojot Baltimoras slaveno *Inner Harbor* rajonu. No istabas logiem paveras apburošs skats uz *Chesapeake* līci un visu pārējo pilsētu. Viesnīcas apkārtnē ir pieejami vairāki restorāni visām gaumēm, no *Chick-Fil-A* līdz *Ruth's Chris*, un agro rītu baudītājiem abas *Starbucks* kafējnīcas būs īpaši iemīļotas.

Diemžēl, gan svētku salīgtais istabas bloks, gan pilno cenu istabas ir sen jau izpārdotas gandrīz visos svētku vakaros. Vienīgais izņēmums ir pirmdienas vakars, kad var vēl dabūt istabas svētku blokā par oriģinālo samazināto cenu, \$179 diennaktī. Tātad, ja Baltimorā pārņākšot tikai svētku balles vakarā, lai nav ar mašīnu jābrauc

atpakaļ uz mājām Vašingtonas vai Filadelfijas apkārtnē, šī Jums būtu laba iespēja! Protams, vienmēr ir iespējams, ka kāda istaba pirms svētkiem tiks atteikta, tātad nenāks par ļaunu sazināties ar viesnīcu, un varbūt laimēsies palikt turpat svētku centrā.

Renaissance Harborplace Hotel ir daļa no *Marriott* viesnīcu ķēdes. Tai adrese ir 202 E Pratt St, un telefona numurs ir +1-410-547-1200. Mājaslapa ir atrodamā šeit: <http://www.marriott.com/hotels/travel/bwish-renaissance-baltimore-harborplace-hotel/>

Royal Sonesta Harbor Court Hotel

Ja nevarat dabūt istabu galvenajā svētku viesnīcā, *Royal Sonesta Harbor Court* ir tiešām vienreizēji laba alternatīva. Viesnīca ir skaista un eleganta, un tai novietojums ir ideāls gan pilsētas, gan Dziesmu svētku viesiem: tā ir tieši pie svētdienas vakara kuģiša izbraukšanas vietas, kā arī tupat pie *Christ Lutheran Church* baznīcas, kur notiks divi koncerti, un tā ir tuvākā viesnīca *American Visionary Art Museum*, kur notiks kameramūzikas koncerts. *Royal Sonesta* atrodas 0,4 jūdzes (13 minūšu gājiena) attālumā no galvenās viesnīcas, un pastaiga no vienas svētku viesnīcas uz otru ir gar skaisto ostas malu.

Diemžēl svētku salīgtais bloks par pazemināto cenu ir jau izpārdots šajā viesnīcā, un tur neparedzam likt klāt papildu istabas. Tomēr pēdējā parbaudē viesnīca uzrāda, ka ir vēl pieejamas istabas par pilno cenu. Tātad, ja vēlaties palikt ideālā novietojumā un esat gatavi par to mazliet piemaksāt, varat mēģināt rezervēt istabu *Royal Sonesta* viesnīcā.

Royal Sonesta Harbor Court Hotel adrese ir 550 Light Street, un telefona numurs ir +1-410-547-1200. Tai mājaslapa ir www.Sonesta.com/Baltimore.

Sheraton Inner Harbor Hotel

Trešā svētku viesnīca atrodas tikai vienu kvartālu no ostas un pusceļā starp pirmajām divām svētku viesnīcām. Lielākais labums *Sheraton* viesnīcai ir tas, ka tā ir tuvākā svētku viesnīca *Lightrail* vilcienu stacijai, tikai viena kvartāla attālumā. Ar *Lightrail* var viegli lēti un ātri tikt uz un no *BWI* lidostas un *Penn Station* vilcienu stacijas.

Bet vēl svarīgāk, *Lightrail* būs vieglākais veids, kā tikt gan uz *Meyerhoff Symphony Hall*, kur notiks kopkora koncerts, gan uz *Lyric Opera House*, kur notiks jaundeju skate.

Oriģināli rezervētais istabas bloks par pazemināto cenu *Sheraton* viesnīcā ir diemžēl izteicējis. Bet labās ziņas ir tās, ka nupat tika sarunāts otrs istabu bloks šajā viesnīcā. Kaut jaunā cena nav gluži tik zema kā pirmā, tomēr novietojums un iespēja palikt tik tuvu svētku centram kopā ar pārējiem latviešiem ir milzīgs plūš. Ja esat jau rezervējuši istabas pirmā bloka ietvaros, neuztraucieties – jums cena nemainīsies no tās, ko esat jau sarunājuši.

Sheraton Inner Harbor viesnīca ir daļa no *Starwood* viesnīcu ķēdes. Tai adrese ir 300 South Charles Street, un telefons ir +1-410-962-8300. Vispārējā mājaslapa ir www.sheratoninnerharbor.com, bet saite lai veiktu rezervācijas jaunā blokā ir <https://www.starwoodmeeting.com/events/start.action?id=1703137474&key=38368C57>.

Lord Baltimore Hotel

Sākotnēji salīgts tikai svētku mūzikantiem, šis viesnīcas istabu bloks ir arī tagad pieejams visai svētku publikai. *Lord Baltimore Hotel* ir zemāka cena nekā pārējām svētku viesnīcām, un tā atrodas samērā tuvu *Royal Farms Arena*, kur notiks tautasdeju lieluzvedums. Tomēr brīdinām, ka tā ir pusjūdzes (0,7 km) attālumā no galvenās svētku viesnīcas un atrodas attālāk no gandrīz visām svētku notikumu vietām.

Lord Baltimore Hotel adrese ir 20 West Baltimore Street, un telefona numurs ir +1-855-539-1928. Vispārējā mājaslapa ir www.lordbaltimorehotel.com, bet saite, lai veiktu rezervācijas svētku blokā ir <https://reservations.travelclick.com/85390?groupID=1796560#/guestsandrooms>.

Visās četrās svētku viesnīcās istabu bloka grupu sauc "XIV Latvian Song and Dance Festival." Papildu informācija un visi jaunumi par visām svētku viesnīcām ir pieejami svētku mājaslapas viesnīcu nodaļā, www.latviansongfest2017.com/viesnīcas. Ar jautājumiem varat rakstīt e-pastu svētku rīcības komitejai uz info@latviansongfest2017.com.

VALIJA
BERKINA

Riņķa dancis ap „Grāmatu klēti” noslēdzies „Grāmatu klēts” atgriezies tās izveidotāja Viļa Miķelsona dzimtajā Lauberē

Amerikas tautieša Viļa Miķelsona izveidotajai trimdas latviešu „Grāmatu klētij” apriņķi jau vairāk nekā 25 gadi. Pirmos 10 tā atradusies viņa dzimtajā Lauberē pagastā, bet turpmākos 15 gadus – Lielvārdē, jo uz turieni bija pārcēlusies strādāt novada domē viņa uzticības persona un atslēgas glabātāja Dace Jansone. Tomēr 2016. gada nogalē iepriekš neparedzētu apstākļu dēļ „Grāmatu klēts” atkal atgriezies Ogres novada Lauberē pagasta

dā Lielvārdes pašvaldības priekšsēdis Aivars Troska uzaicināja viņu darbā uz Lielvārdi, par domes Izglītības, kultūras un sabiedrisko attiecību speciālisti. „Grāmatu klētij” tika ierādītas telpas kultūras namā „Lielvārde”. Ar Amerikas tautieša Ulda Mārtiņa Kļausa atbalstu, kurš ilgus gadus bija Latvijas Bankas prezidenta padomnieks un vēlāk arī Saeimas deputāts no partijas *Jaunais laiks*, 2006. gadā no valsts budžeta, Lielvārde saņēma 8 000 latus savam projektam

Jāņa Āboliņa (*Vidzemes partija*) iesniegums, kuŗu bija parakstījuši vēl četri no *Vienotības*, par domes priekšsēža Aivara Troskas atbrīvošanu no amata. Ar balsu vairākumu tas tika arī panākts. 7. jūlija ārkārtas domes sēdē par pašvaldības vadītāju ievēl Jāni Āboliņu (dzimis 1976. gadā), kurš izteica cerību, ka tagad „gados jaunie deputāti” ieviesīs pozitīvas pārmaiņas novadā. Tajā pašā dienā par viņa vietnieku tiek ievēlēts Imants Balodis (*Vienotība*), kurš ir gan-

miljonu eiro vekseli ar Lihtenšteinā reģistrēto ārzonas kompāniju *Riverside HK Ltd*. Starp citu, Jānis Āboliņš 2012. gadā Daugavpils universitātē ieguvis bakalaura gradu tiesību zinātnē. Tātad ir ar jurista diplomu kabatā.

2016. gada jūlijā Lielvārdes novada domes ārkārtas sēdē, piedaloties Finanču ministrijas un Valsts kases pārstāvjiem, tika meklēts labākais risinājums, lai uzdotu starptautiskai auditorfirmā izvērtēt, vai bijušā domes

darbinieks Vilis Miķelsons ir ievērojamākais mūsu novadnieks. Lauberē pagasta „Boķos” pagājusi viņa bērnība un jaunība. Šeit pabeidzis pamatskolu, tad iestājies Skrīveru Lauksaimniecības skolā. 1944. gadā viņš ir spiests atstāt tēva mājas un Latviju. Kara laikā Lauberi šķērsoja frontes līnija, tāpēc visvairāk cietusi pirmskara laika apbūve, arī „Boķu” mājas, stāsta **Lauberē bibliotēkas vadītāja Maiga LIVČĀNE**.

Sākoties Atmodai, Vilis Miķel-

Trimdas latviešu „Grāmatu klēts” klētniecei Dacei Jansonei atbalstu sniedza Ogres novada domes priekšsēža vietnieks Egils Helmanis

Izcilajam Lauberē pagasta novadniekam Vilim Miķelsonam šogad apritēju 99 gadi

bibliotēkā, un šogad 7. aprīlī svinīgos apstākļos notika tās oficiālā atklāšana.

2015. gada rudenī jau rakstījām par trimdas latviešu „Grāmatu klēti” rašanās 15 gadiem Lielvārdē „klētnieces” Daces Jansones vadībā. Drīz vien Latvijas medijos izskanēja ziņa par to, ka „Grāmatu klēti” „padzen no tik latviskā novada, A. Pumpura latviešu eposa „Lāčplēsis” šūpuļa Lielvārdes”. Kā no pārpilnības raga bira arī citi epiteti publiskā telpā par notikušo... Arī tautieši ārzemēs izteica neizpratni par tik krasu pavērsieni. Latvija jau 25 gadus brīva un neatkarīga valsts, un pēkšņi tādās „represijas” pret valsti valodā – latviešu valodā – drukātu literatūru?! Kāpēc radusies tāda situācija?

Vispirms mazliet vēstures. Šogad aprit vairāk nekā 60 gadi, kopš latvieši Amerikā, Kalamazū, nolēma iekārtot ārzemēs drukāto latviešu valodā izdoto grāmatu bibliotēku. Iniciatoru vidū bija arī Amerikā pazīstamais ilggadīgs laikraksta *Laiks* korespondents, viens no žurnāla „Treji vārti” dibinātājiem, Latviešu preses biedrības priekšsēdis, latviešu sabiedriskais darbinieks, mecenāts, Vītola fonda labdaris Vilis Miķelsons (1918-2014), viņš arī apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa Sudraba Goda zīmi.

Viļa ieceres īstenotāja Latvijā un „Grāmatu klēti” sargātāja jau vairāk nekā 25 gadus ir Mg.ped. Dace Jansone. Iesākumā klēts 10 gadus atradās Viļa Miķelsona dzimtajā Lauberē, kur Dace bija kultūras nama vadītāja. 2000. ga-

„Grāmatu klēts” telpu remontam un iekārtu iegādei. Pateicoties Vilim Miķelsonam un vairākiem simtiem ārzemēs dzīvojošo tautiešu sūtījumiem šeit glabājās gandrīz visu latviešu trimdas apgādu – „Daugava” „Imanta”, „Gauja”, „Grāmatu Draugs”, „Latvju Grāmata”, „Tilts” un citu izdotās grāmatas.

Lai „Grāmatu klēti” uz visiem laikiem paliktu Lielvārdē, pašu izremontētajās un iekārtotajās telpās, tā vadītāja Dace Jansone 2010. gada 12. janvārī raksta iesniegumu novada domei – par dāvinājumu Lielvārdes novada pašvaldības iestādei – kultūras namam „Lielvārde”. Toreizējais priekšsēdis Imants Balodis to paraksta un pāradresē atbildīgajiem speciālistiem tālākai izskatīšanai. Nezināmu iemeslu dēļ tas tā arī nenonāca līdz domes deputātu lēmumam. Dace Jansone cerēja, ka viss nokārtosies.

Un tad sākās politiskās kaislības. 2013. gada 1. jūnijā notikušajās pašvaldību vēlēšanās Lielvārdes novada domē no 15 deputātiem par priekšsēdi atkārtoti ievēlēja Aivaru Trosku.

2015. gada martā Dace Jansone otro reizi raksta iesniegumu par trimdas latviešu literatūras „Grāmatu klēti” dāvinājumu Lielvārdes novada pašvaldības iestādei – kultūras namam „Lielvārde”. Dāvinājumu pieņem. Atlika vien uzrakstīt grāmatu sarakstu (vairāk nekā 5 000 vienības!) un noslēgt līgumu. Pēkšņi 30. jūnijā Lielvārdes novada domes kārtējā sēdē līdzās 43 citiem darba kārtības jautājumiem tika skatīts deputāta

drīz 20 gadus vecāks par priekšsēdi. 2015. gada 10. augustā ar jauno pārmaiņu ieviešana domes priekšsēža Jāņa Āboliņa rīkojumu tika apturēta 25. marta Lielvārdes novada domes Nr.51. lēmuma – par „Grāmatu klēti” dāvinājumu – izpilde. 30. oktobrī izpilddirektors ar savu rīkojumu liek kultūras nama „Lielvārde” direktori noslēgt telpu nomas līgumu ar „Grāmatu klēti” vadītāju par viņas īpašumā esošās mantas – trimdas literatūras „Grāmatu klēti” krājumu uzglabāšanu un apsaimniekošanu, kā arī apmeklētāju pieņemšanu kultūras nama telpās. Par to cerot no „Grāmatu klēti” kā nomas maksu saņemt aptuveni 200 eiro mēnesī.

Atliek secināt, ja priekšsēdis Jānis Āboliņš nebūtu apturējis lēmumu par „Grāmatu klēti” dāvinājuma pieņemšanu, kultūras namā „Lielvārde” joprojām darbotos interešu klubs – trimdas latviešu literatūras „Grāmatu klēti”. Tā nebija parasta bibliotēka, lai gan tajā atradās unikāli grāmatu eksemplāri, kas nav atrodami pat Gaismas pilī Rīgā. Māra Zālīte „Grāmatu klēti” piedzina Burtnieku pilij. 15 gadu laikā tā bija izveidojusies par kultūrvēsturisku objektu, ko apmeklēja interesenti ne tikai no Latvijas, bet arī tautieši no Amerikas, Austrālijas, Vācijas, Zviedrijas un citām valstīm.

Pēc visa notikušā neizbrīna, ka drīz vien 2015. gada novembrī pa visu Latviju izskanēja uz „jaunām pārmaiņām” vērstā Lielvārdes domes priekšsēža Jāņa Āboliņa vārds, kurš vienpersoniski bija parakstījis 200

priekšsēža Jāņa Āboliņa pērn vienpusēji parakstītā parādīme nav radījusi juridiskas un finansiālas sekas Lielvārdes novada pašvaldībai. Tika nolemts piešķirt līdz 10 000 eiro no izdevumiem neparedzamiem gadījumiem, lai starptautiska auditorfirma veiktu izvērtējumu un sniegtu atzinumu, vai vekselis radījis pašvaldībai kādus riskus, zaudējumus vai juridiskas sekas. Lai gan ar „200 miljonu vekseli” skandalu radījis lielas nepatīkšanas Lielvārdes novadam, kas izskanējis pa visu valsti, Jānis Āboliņš joprojām ir domes deputāts...

Pēc visām politiskajām kaislībām Lielvārdē Dace Jansone uzrakstīja atlūgumu un tagad strādā Ikšķiles novada domē par Kultūras un sporta pārvaldes vadītāju, bet trimdas latviešu „Grāmatu klēti” pēc 15 gadiem atgriezies Viļa Miķelsona dzimtajā Ogres novada Lauberē. Lielu atbalstu šī jautājuma sakārtošanā viņai sniedza Ogres novada domes inteligentā vadība, īpaši priekšsēža Artūra Manguļa vietnieks Egils Helmanis. Viņš personīgi ieradās Lielvārdē, lai noskaidrotu situāciju un sniegtu nepieciešamo palīdzību. Ar Ogres novada domes deputātu lēmumu „Grāmatu klēti” nodota Lauberē pagasta bibliotēkas pārraudzībā. Tās vadītāja Maiga Livčāne ir ar vairāk nekā 35 gadu darba pieredzi.

„Esam lepnī, ka šis brīnišķīgais kultūrvēsturiskais mantojums – trimdas latviešu „Grāmatu klēti” – uz visiem laikiem atradīsies Lauberē. Amerikas tautietis, kultūras un sabiedriskais

sons apmeklēja savu dzimto Lauberē pagastu. Pēc 15 gadu prombūtnes Lielvārdē, kas noslēdzās ar necieņas pilnu attieksmi pret trimdas latviešu kultūrvēsturisko mantojumu, nu „Grāmatu klēti” ar Lauberē pagasta labo ļaužu rūpēm atkal pārvestas uz tās izveidē rosinātāja – Amerikas tautieša Viļa Miķelsona dzimto pusi.

„Grāmatu klēti” atrodas īpaši iekārtotās telpās. Praktisku palīdzību Lauberē bibliotēkas vadītājai Maigai Livčānei tās iekārtošanā sniedzis arī pārvaldes vadītājs Andris Mistars. Pasūtītā jaunai grāmatplaukti, noticis rosīgs darbs pie grāmatu sakārtošanas pa nozarēm.

Bibliotēkas vadītāja stāsta, ka jau iepriekš no Daces Jansones Lielvārdē saņēmusi „Grāmatu klēti” grāmatu eksemplārus, kas noderējuši, veidojot izstādes par literātiem viņu dzīves apaļajās jubilejās, piemēram, Jānim Jaunsudrabiņam (1877 – 1962) un citiem.

„Grāmatu klēti” oficiālā atklāšana Lauberē bibliotēkā notika 7. aprīlī, kad novadniekam Vilim Miķelsonam jau apritēju 99 gadi.

Dace Jansone un Maiga Livčāne ar mūsu laikraksta starpniecību sūta vissirsnīgākos sveicienus tautiešiem visos pasaulē kontinentos par 35 gadu laikā uz „Grāmatu klēti” sūtītajām grāmatām.

Lauberē bibliotēkas vadītāja Maiga Livčāne laipni Jūs uzklaušīs pa tālruni: +371-65037326 vai +371-27844507, e-pasts: lauberē.bibliotēka@inbox.lv.

LAIKA LASĀMVIELA

Tālu mana dzimtene
(oriģinālā – *Shopping for Relatives*)

AGATE NESAULE

(Turpināts no nr. 15)

No šādiem loģiskiem iebildumiem Almai sareiba galva. Droši vien tiesnesis, Kaijas tēvs, iemācījis viņu šādi runāt.

“Lai nu tā būtu,” Alma atcirta. “Tikai negaudies tur, kur visi var dzirdēt. Tev jāparaksta zvērests, ka esi aizmirsusi visu par Latviju, ja vēlies kļūt par Savienoto Valstu pilsoni. Tā mācītājs Gotmans sacīja Krūmiņas kundzei.”

“Tas nav pareizi. Nevienam nevar tā vienkārši aizmirst mājas.” Pēc tam, neievērodama Almas dusmas, Kaija mainīja tematu. “Lai nu kā, esi priecājies, ka tu esi šeit, Almiņ. Paldies, ka aizvedi mani uz veikalu un aizņemies no Krūmiņas kundzes kafijas kannu.”

Kaija bija teikusi “Almiņ”. Alma nespēja atcerēties, kad pēdējoreiz kāds bija tik mīļi viņu uzrunājis. Turklāt Kaija bija pateikusi to tik viegli, ka mīlestība, ko šāda uzruna pauda, šķita teju vai dabiska un pelnīta.

“Viss kārtībā, Kaijiņ,” Alma pietvīkdamā sacīja.

“Pasteidzieties, dārgās,” Veldres kundze skubināja. “Mācītājs Gotmans teica, ka aizvedīs jūs līdz baseinam Brodriplā. Jūs varat izvizināties ar auto un pēc tam atveldzēties. Vai nav lieliski?”

Veldres kundze atvēra naudas maciņu un rūpīgi noskaitīja septiņdesmit divus centus, lai abas meitenes varētu samaksāt katra divdesmit piecus centus par ieejas biļeti baseinā un vienpadsmit centu par braucienu autobusā uz mājām. Veldres kundze, iespējams, bija satraukta par gaidāmo pārbaudi, lai iekārtotos darbā, taču viņa pārsteidzoši devīgi izrikojās ar mācītāja Gotmana divdesmit dolariem. Nu, viņa var to atļauties, Alma nodomāja. Veldru ģimene nebija pavadījusi nevienu nakti mācītāja Gotmana mājā. Viņiem nebūs jāmaksā viņam šokējoši lielā naudas summa simt dolāru apmērā par katru tur pavadīto nedēļu, ko viņš prasīja par mājvietām. Alma bija dzirdējusi, ka šajā rajonā var nopirkt nelielu māju vien par trīsdesmit reižu

lielāku naudu.

Dūmakainajā, ar chlora smaku piesātinātajā ģērbtuvē Alma ieslēdzās tualetes kabīnē, lai uzvilktu peldkostīmu, izbalējušu viengabalainu jūrnieka tērpu, kas sedza plecus un krūtis līdz kaklam kā cieši pieguloša blūze bez piedurknēm, nevis miesu atsedzošs apakškreklis. Kaija turpat ģērbtuvē uzvilka divdaļīgu, puķītēm izrotātu peldkostīmu ar volāniem un lencītēm, kas acīm redzami arī bija šūts mājās, taču piemērots krietni jaunākai meitenei.

Meičas izgāja žilbinošā gaismā, sākumā teju vai paklupdamas aiz cilvēkiem, kas sauļojās. Visapkārt gulēja simtiem tumšbrūni iedegušu vai saulē apsvīlušu ķermeņu, neaizņemta bija vien ēnaina strēlīte netālu no baseina seklā gala. Kaija un Alma, rokās turēdamas salocītās drēbes, pārvietojās piesardzīgi, lai neuzkāptu uz kāda palaga malas vai nenoietu nepieklājīgi tuvu kāda cilvēka sejai.

“Paskat,” Kaija nočukstēja, norādīdama uz slaidu, sirmu sievieti. Sievietes biezā slānī iziestā āda, nosauļota gandrīz kastanbrūnā krāsā, spīdēja fonā zaigājoši baltam, divdaļīgam peldkostīmam, kuŗu viņa pašpārliecināti nēsāja par spīti korpulentajam viduklim. Sieviete pacēla savas spēcīgās rokas virs galvas, sakrustoja pirkstus un izstaipījās. Pēc tam viņa iepilināja plaukstā kaut kādu bezkrāsas šķidrums un iezieda ar to savas skaistās kājas, liekot tām vēl vairāk spīdēt.

“Viņa ir vecāka par manu mammu un viena pati bauda dzīvi,” Kaija sacīja. “Viņas vecumā es darišu tieši to pašu. Ak, ja vien mana mamma būtu šeit.”

“Tā sieviete ir pusplika. Brīnos, ka viņas vīrs to ļauj,” Alma iemīnējās.

“Varbūt viņa nav precējusies.”

Sieviete, sajutusī meiteņu skatienus, pacēla acis un uzsmaidīja.

Samulsušas Kaija un Alma skubīgi sāka meklēt vietu, kur izklāt vecu armijas segu, kuŗu Veldres kundze bija likusi paņemt.

“Ejam tālāk no viņiem,” Alma

teica, pamājusi uz bariņu pusaugu zēnu, kas plūcās pie strūklakas. Kaija paklausīgi pārvietoja segu mazliet tālāk, pirms Alma to paņēma un aiznesa līdz pat stieplu žogam.

Meitenes ērti iekārtojās. Vieglis vējiņš plucināja Almas gaiši brunos, nesen apgrieztos matus, un ūdens mirdzēja vēss un zilgan-

Kaija centās pierunāt.

Kaija un Alma apsēdās uz grubiļainās cementa malas un šūpoja kājas ūdenī. Kamēr meitenes gatavojās peldei, uz viņu pleciem un rokām dancoja gaismas atspulgi.

Un tad viņas metās iekšā. Vēsais ūdens ieskāva, glāstīja ķermeni, pacēla un turēja. Padoda-

gaisu, bija ielencis pusdūcis pusaugu zēnu. Puikas aiz satraukuma un spīta bija samieguši acis. Viņu histēriskā, spalgā spieģšana Almai atgādināja cūkas tēva saimniecībā.

Alma sita un skrāpēja, līdz varēja atspiesties pret baseina malu, kamēr Kaijas galva uz mirkli pavīdēja virs ūdens un atkal pazuda tajā. Almai atausa atmiņā neizprotama norāde, viens no tiem dažiem padomiem, ko Almas tēvs bija devis.

“Mērķē starp kājām un sper no visa spēka!” viņa latviski kļiedza. Kaijas pārbiedētā seja vēlreiz parādījās virs ūdens, taču viņas locekļi šķita paralizēti.

Alma centās ievērot savu padomu, cik labi vien spējama. Viņai bija muskuļainas un spēcīgas kājas, taču zēni grūdas viņai virsū, atkāpās un atkal spīdās klāt. Ūdens samazināja sitiena spēku, kad viņai izdevās iespert.

Resns puika, kuŗam no chlora bija apsārtušas acis, kļiedza Almai sejā: “Es tevi milu, es tevi milu.” Almai no riebuma sagriezās vēders, kaut arī viņa aptvēra, ka sapratusi angļu valodā sacītu teikumu. Zēna mute tiecās pret viņas lūpām. Viņa pirksti iespidās ciskā, ieknieba un meklēja spraugu biksītēs.

Alma novietoja kāju pret zēna vēdera lejasdaļu un spieda, līdz puiselis ievaidējās un atlaida rokas. Kaija uzbrūkošo zēnu bariņu vidū tika ietriekta baseina apmalē.

“Sper!” Alma vēlreiz nokļiedza, taču viņu satvēra pārāk daudz roku.

Pār vadiem un kļiedzieniem atskanēja trīs spalgi svilpieni. Zēni atslābināja tvērienu un tad novāca rokas. Trača virzienā skrēja muskuļains jauneklis, glīts kā statuļa kādā no Kaijas mātes vērtīgajām mākslas vēstures grāmatām. Arī sirmā sieviete bija piecēlusies un tagad žestikulēja un bārās. Viņa norādīja uz puisējiem, un jauneklis kļiedza un vēlreiz iepūta svilpē.

(Turpinājums sekos)

Rakstniece bērībā

zaļš. Meitenes sasmaidījās.

“Lieliski,” Alma nopūtās. “Es šeit varētu sēdēt visu dienu.”

“Tiešām jauki,” Kaija piekrita. “Bet ejam nopeldēties.”

“Ko darīsim ar drēbēm? Tās nozags.”

“Tām nekas nekaitēs. Tā sieviete zina, ka tās ir mūsu, un mēs varam tās pieskatīt, ja paliekam šajā baseina galā. Ūdenī nebūsim pārāk ilgi. Tik un tā ir pārāk daudz cilvēku, lai kārtīgi nopeldētos,”

mās ūdens skāvām, meitenes aizvēra acis un pavērsās pret sauli.

Piepeši Alma attapās starp ķermeņiem, kas šlakstījās, vicinājās un locījās. Rokas iekrampejas Almas apakšdelmos un vidukli, plaukstas spieda uz leju un turēja zem ūdens viņas galvu, kājas vēl un vēlreiz mēģināja apvīties viņas kājām.

Alma nokļuva zem ūdens, bet tad viņai izdevās uznirt un atgūt elpu. Arī Kaiju, kas pulējās ievilk-

„Nerona naidis pret māti izraisīja slepkavību. Viņa ieradās dienas vidī, kad dēls jau bija ieslīdis no ēdiena un dzēriena. Māte gatava asinsgrēkam, iereibis dēls, kaislīgi skūpstī, ļaunuma ierosināti glāsti...”

Apjukusi mēģināja atrast tekstu. Labi, ka profesors Hieronims mani neizsauca. Kur slēpās lasītais?

– Ļoti labi. Pārleci uz Nerona izšķērdīgo banketu!

Pieri noslaucījies, Z. turpināja: „Rauts notika uz zeltīta, ar ziļo-

kaulu greznota plosta, kuŗu vilka vecuma kārtībā sarindoti izvirtuļi. Krastā bija prieka mājas, pilnas dižciltīgām sievietēm. Kailas kurtizānes piedauzīgi žestikulēja.”

Nolasītais nebija grāmatā! Atapos, ka Z. izmantoja kādu špiķeri, un sapratu, ka beidzot dzirdu tekstu, ko profesori gadu simtiem bija slēpuši no sievietēm. Biju iesaistīta, bet vēlējos, lai profesors Hieronims pārtrauc lasījumu, pirms Z. sev nodara pāri.

„Nerons bija korumpēts, bet tagad viņa izvīšana sasniedza

jaunus apmērus. Pēc kāzu ceremonijas ar izvirtuļi Pitagoru valdnieks uzlika sev ligavas plivuru. Kāzu lāpas un gulta bija visiem redzama. Visas norises notika publiski, pat tās, ko parasti nerāda...”

Beidzot profesors Hieronims izkampa no Z. rokām grāmatu un to kratīja, līdz izlidoja izplēstas lappuses. Zeltītais Z. zobs atkal nolēca uz galda.

– Jūs, mister Z., esat sakropļojis kādu bibliotēkas grāmatu! Gaidīšu jūs savā kancelejā!

Z. sagrāba savu žokli un zobu un atstāja klasi.

– Šo izrādi nav vērts vairs turpināt, – noteica profesors. – Bet šodienas stundu mēs sāksim no sākums, viņš sirsnīgi man teica.

Kad Z. klasē vairs neatgriezās, es varonīgi turpināju. Profesors nesūdzējās, ka palikusi tikai viena studente, turklāt sieviete. Viņa attieksme pret mani bija koleģiāla. Sāku uzdot jautājumus, un man vairs nebija bailes paust savus uzskatus.

Biju pierakstījusies uz Ovīdija

semināru *Mīlestības māksla*, bet šo kursu pametu, kad atkārtāju, ka otrs students ir kāds bijušais priesteris. Latīņu valoda man palīdzēja paplašināt angļu valodas zināšanas, izprast atšķirību starp rakstīto un izrunāto un straujāk papildināt savu vārdu krājumu. Miesteris Hieronims, kaut arī dziļi iegrimis senajos tekstos, man pavēra apvārsni uz nākotnes akadēmisko dzīvi, kuŗā būt imigrantei un sievietei nav šķērslis un kur mācīšanās prieks ir stiprāks par aizspriedumiem.

Klasiskā izglītība Atmiņu stāsts *Midwest Review 4, Spring 2016*

18. latviešu salidojums Trinidadā un Tobāgo. Piedalīsimies deviņpadsmitajā!

GUNTARS GEDULIS

Katrs latviešu salidojums Trinidadā un Tobāgo ir bijis atšķirīgs, lai gan salidojuma pamatnodarbības nemainās. Salidojumi vienmēr ir atkarīgi no per-

ar laulībām, un citiem atvaļinājums Tobāgo salā ir atzīmējams laimīgu kopdzīves sākumu – medus mēnesi. Tomēr visiem mērķis ir bijis viens, ne tikai

Ogres, Priekules, Rūjienas, Siguldas, Smiltenes un Strenčiem. Paliekamu iespaidu abās salās radīja *Latvijas mežu* koris *Silvicola* Aivara Opincāna vadībā, bet

autoru dziesmas un tautasdziesmu apdares, K. Baumaņa, E. Vignera, E. Dārziņa, V. Pizāna, P. Kvelde, I. Arnes, R. Paula darbi. Solists bija tenors Aleksandrs Dimitrovs un koncertmeistars Ritvars Knesis. Svētdienas rītā koris dziedāja īpašā tēvu dienas dievkalpojumā Sv. Trīsvienības katedrālē Portofspeinas centrā pie Vudforda laukuma, māc. Kārļa Viljamsa vadībā. Pirmdien koris pavadīja salas dienvidos Sanferando pilsētā un apkārtnē. Šo dienu bija palīdzējuši izplānot Trinidadas un Tobāgo mūzikas festivāla vadītājs Viktors Preskāds un Prezentācijas skolas mūzikas katedras vadītājs Pīters Lakhārts. Skolā notika koņa mēģinājums un korim īpaši gatavotas vietējo ēdienu pusdienas, bet pats koncerts – Sv. Pāvila baznīcā plkst. 6:00 vakarā. Šis un būtībā visi koncerti bija izglītotu un sirsnīgu ļaužu apmeklāti, kam dziedājumi atstāja lielu emocionālu iespaidu, par spīti tam, ka valodu nesaprata. Nāca klāt mūzikas skolotāji un diriģenti, lūgdami partitūras. It īpaši tuva likās Raimonda Paula dziesma „Atziedi, dvēsele”, kas parasti noslēdza programmu; pēc salidojuma tā bija jāpārtulko un jānosūta vairākiem.

Trinidadas apmeklējuma laikā neiztrūka arī parastās ekskursijas, Portofspeinas apskate, pelde Marakasas līcī un sekojošās pusdienas (ja citur haizivis ēd cilvēkus, tad šajās salās dara otrādi), gājiens un plūncāšanās pa piķa

meklējot koši sartos ibisa putnus. Šogad nāca klāt arī Gājēju putnu rezervāta apmeklējums pie Sanferando. Salidojuma Portofspeinas posms formāli beidzās ar vakariņām, ko bija sagatvojuši Seintenas Kaskeidijas viesnīcas apkalpe. Viesnīca jau daudzus gadus ir uzņēmusi salidojuma dalībniekus – “kūrlanderus” – šogad atkal noorganizējot ierašanās draudzības kokteili pie gleznainā peldbaseina, kur uzkožamie tika pasniegti ar pavadkartītēm latviešu valodā.

Bija pienākusi otrdiena, 21. jūnijs, kad salidojuma dalībnieki devās ātrkuģi-katamarānā uz Tobāgo, Latvijas un Kurzemes karogiem plīvojot dalībnieku rokās, cauri “Sikspārņa riklei” – jūras šaurumam starp Trinidadu un Venecuēlu. Jau trešdien bija jāsniedz koncerts Sv. Deivida baznīcā Plimutā. Bet vispirms jāpiedalās Kurzemes krasta ekspedīcijā, jāapmeklē Kurzemes pieminekļi un Jēkaba cietokšņa vieta, kur 1639. gadā kurzemnieki pirmo reizi izcēlās Jēkaba/Lielajā Kurzemes līcī (Great Courland Bay). Tad, tālāk, hercoga Jēkaba sūtītā leitnanta Roberta Beneta 1680. g. forta vietu Melnragā pie Melnakmenes/Blekroka ar panoramas skatu arī uz L. Kurzemes līča rietumu daļu jeb Beneta līcī (šodien *Stonehaven Bay*) un vietu, kur 1681. gada beigās izkāpa pulkvedis Francis fon Monks, kurš uzcēla jaunu fortu tagadējā Ervina ragā pie

Salidojuma dalībnieki pie kurzemnieku pieminekļa Plimutā

sonām, kas tajos piedalās; tie atspoguļo to, ko katrs pienes no savas dzīves un pieredzes. Atbraucēji latvieši ir ieradusies no daudzām valstīm, pat no tālās Austrālijas un Argentīnas. Ir izveidojušās paliekošas draudzības,

baudīt salas dabas bagātības, bet iepazīties ar seno 17.g.s. kurzemnieku gaitām.

18. salidojumā, laikā no 2016. gada 18. līdz 28. jūnijam, piedalījās latvieši no ASV, Anglijas un Venecuēlas, tomēr lielā pārsvarā

diriģēja arī Ēriks Derums un Romāns Kielbickis, atkārtoti novadidams savu skaisto dziesmu “Latvija”. Arī piedalījās Carnikavas mūzikas skolas direktors, vijolnieks Igors Doriņš ar kundzi Brigitu, pianisti un Rīgas 3. mūzikas skolas pedagogi, kas Tobāgo salā atskaņoja latviešu autoru kameramūziku. Rezultātā vietējā

prese pievērsa lielāku ievērību salidojumam, laikraksts *Daily Express* pat publicēja veselu lappusē par gaidāmiem koncertiem un sniedza plašu aprakstu par kurzemniekiem Tobāgo salā. Vīru kori *Silvicola* dibināja 1980. gadā. Tā dalībnieki ir Latvijas mežu darbinieki no visiem Latvijas novadiem. Koris ir dziedājis visos Latvijas novados, Baltijas u.c. Eiropas valstīs, starptautiskos koņu festivālos Itālijā, Anglijā, Slovākijā, Portugālē, kā arī Argentīnā un arī Losandželosas Dziesmu svētkos, kopā vairāk nekā 400 dziesmu kādos 325 koncertos.

Silvicolas koris 24 vīru sastāvā ieradās Portofspeinā jau ceturtdien, 16. jūnijā, un 17. jūnijā tā locekļi piedalījās agrā rīta televīzijas programmā *Good Morning Trinidad and Tobago*, kur bija iespējams pastāstīt ne tikai par kurzemnieku gaitām, bet arī par koņa paredzēto māksliniecisko programmu. Vakara koris dziedāja lidiešu dziedātāju vietējā koņa mēģinājumā un sadraudzības vakarā, kur iepazinās arī ar dažiem pavisam oriģināliem koņa aranžējumiem bundziņu orķestra pavadījumā. Pirmais koncerts korim notika nākamajā dienā, sestdienā, Kraistčērčas baznīcā, Kaskeidā, Portofspeinas ziemeļos, plkst. 6:00 vakarā, ko bija palīdzējuši noorganizēt lidiešu dziedātāju koncertmeistere Astra Noella. Šajā vakarā un arī turpmāk skanēja galvenokārt latviešu

Šeit izcēlušies krastā kurzemnieki

Inga un Gints Cukuri ar Maikla Spensera dabas parka bruņurupučiem kas ir turpinājušās attīstīties arī pēc salidojuma. Dažiem salidojums ir veicinājis turpmāko dzīves gaitu turpinājuma kopībā – šoreiz bija dalībnieki no Latvijas, kopā no 13 pilsētām – Rīgas, Carnikavas, Cēsim, Garkalnes, Jēkabpils, Ķekavas, Limbažiem,

Pidženpointa plūdmale

eзера veselīgajiem ūdeņiem, kas lieliski notīra sudraba rotas... un laivas brauciens pa Karoni putnu rezervātu kanāļiem un ezeriem,

M. Kurzemes līča jeb Liepājas līča (šodien *Mt. Irvine Bay*).

(Turpinājums sekos)

Pirmajam Latgales latviešu kongresam – 100

(Turpināts no 1. lpp.)

Ticis noraidīts arī viņa lūgums parakstīt dokumentu, kurā garantētu baltiešu neiejaukšanos Latgales valodas, reliģijas un skolu lietās.

Kongress pieņēma lēmumu par apvienošanos ar Vidzemes un Kurzemes latviešiem. Kongress ievēlēja Latgales pagaidu nacionālo padomi (LPNP) F. Trasuna vadībā. LPNP deleģēja pārstāvjus Latvijas pagaidu nacionālajai padomei un vēlāk iesaistījās Tautas padomē.

PAR LATGALES SIMTGADES KONGRESU

Viens no Latvijas valsts simtgades svinību atklāšanas centrā-

lajiem notikumiem 2017. gadā būs **Latgales Simtgades kongress**, kurā svinēsīm vēsturiski nozīmīgo lēmumu, kad latgalieši izlēma vienoties ar Vidzemi un Kurzemi kopīgā cīņā par neatkarīgu Latvijas valsti. Kongress notiks 2017. gada 5. un 6. maijā, aicināti piedalīties pasaules latgalieši, kā arī jebkurš pētnieks, kas pēta latgalistikas vai reģionālo valodu, politiku, ekonomiku, kultūru utt. Kongress plāno pieņemt arī dokumentu, iespējams, likumprojektu, kas izvērtētu 1917. gada lēmumus un to valstiskuma aspektus mūsdienās.

Par gatavošanos Latgales Simtgades kongresam stāsta Lat-

vijas kultūras ministre Dace Melbārde:

“Kas ir galvenais Latgales kongresa mērķis? Mēs runājam par kopīgo Latvijas valsts simtgades ietvaru, tad šajā ietvarā ir ļoti būtiski stāstīt par šo īpašo Latgales ceļu Latvijas valsts veidošanā, arī Latvijas tagadnē un droši vien nākotnē, runāt par Latgales daudzšķautņaino identitāti, kultūras daudzveidību, vērtībām, īpašu uzmanību veltīt latgaliešu kultūrai, latgaliešu valodai. Mēs ceram, ka ar Latgales kongresa palīdzību mēs padziļināsim izpratni par latgaliešu kultūras un valodas īpašās attīstības ceļa nozīmi, perspektīvām ne tikai pašu

latgaliešu vidū, bet Latvijā un arī starptautiski.”

Latgales kongresa simtgades svētku programmu veidoja Latgales kongresa darba grupa. Tai salīdzinoši nesen pievienojās režisors Viesturs Kairiņš, kurš uzskata, ka līdz tam nebija pareizi salikti uzsvāri uz būtiskāko. “Protams, ka es pieslēdzos ļoti vēlu šai sadaļai, tagad man ir svarīgi, lai notiek tā, kā, manuprāt, tam vajadzētu būt, līdz ar to tas akcents, ka tiek rīkots kongress un tas sauksies Latgales Simtgades kongress, tagad svarīgi visu, tai skaitā materiālo un enerģētisko bāzi, virzīt tikai vienā virzienā, lai latgaliešu kultūrai iedotu kārtīgu

grūdienu,” saka Kairiņš. Kairiņa ieskatā galvenajam akcentam jābūt uz kongresu un idejām par to, kā Latgales reģionam attīstīties, kā saglabāt savu identitāti: “Manuprāt, te jāriko atkal kongress pēc simt gadiem, pēc simt viltības gadiem, un jāvirzās uz priekšu. Šobrīd es ceru, ka panācām, ka tas ir galvenais visā šī sarīkojuma akcents – Latgales Simtgades kongress, nevis vienkārši svinības par godu naudas izšķiešanai.”

5. maijā tiks atklāts pieminēklis par godu Latgales kongresam. Pēc tā sāksies Latgales Simtgades kongresa plenārsēde, kurā tiks skatīti jautājumi par izglītību, kultūru, valodu, ekonomiku.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 9. lpp.)

Lielāko daļu no Latvijas simtgades svinībām speciāli atvēlētā finansējuma – 13 miljonus eiro – iztērēs “Latvijas skolas somai” jeb dažādos kultūras sarīkojumos, kuŗus varēs apmeklēt 200 tūkstoši skolēnu. Intervijā Latvijas Radio eksprezidente Vaira Viķe-Freiberga izteica savu viedokli par dažiem ar Latvijas simtgadi saistītiem jautājumiem.

Latvijas simtgade ir ļoti nozīmīga, un diskusijas par nepieciešamību atvēlēt svinībām lielu finansējumu ir bezjēdzīgas, jo ir jāsaprot, ka, lai kaut ko izdarītu, nepieciešamas pūles un nauda.

Komentējot diskusijas par to, vai nepieciešams atvēlēt svinībām miljoniem eiro, viņa sacīja, ka “latviešiem tā ir slimība, padomju laikā viņiem iestāstīja, ka viss nāk par velti, bet nu nav tādas lietas kā brīvas pusdienas, visam ir sava cena”. “Ja jums totalitārā valstī mēģina iestāstīt, ka valsts par jums rūpējas un tāpēc viss nāk par brīvu, tā ir visdziļākā ilūzija, un tā radusies bērnišķīgā sajūta – ja nav par brīvu, tad tas ir šausmīgi.” Eksprezidente norādīja, ka “cilvēki aizvien nevar iedabūt sev galvā, ka, ja tu kaut ko dari, tad tas prasa pūles vai naudu, un visbiežāk abus divus kopā. Bet spriešana par to, vai nepieciešams konkrēti tik liels finansējums, ir tukšvārdīgi un bezjēdzīgi – vai nu mēs sevi cienām kā valsts, vai mums tā neatkarība kaut ko nozīmē vai ne. Sākt par santīmiem cīnīties un ņaudēt, [...] tas var nonākt līdz absurdam,” rezumēja eksprezidente. Viņa arī atklāja, ka viņu jau uzrunāja vairāku svinību projektu organizētāji, no sīkiem līdz

grandioziem projektiem, un var just, ka gatavošanās svinībām rit pilnā sparā.

Savukārt uz jautājumu, kas valstij būtu jāpaveic līdz simtgadei, Vaira Viķe-Freiberga sacīja, ka ir daudz runāts par reformām, piemēram, veselības un izglītības jomā, bet “gadi iet un nāk, reformas iet un nāk”, bet lietas aizvien nav sakārtotas, būtu vienreiz labi tomēr sakārtot šīs sistēmas. Savukārt Rīgā, pēceksprezidentes domām, būtu jāpiespiež īpašnieki sakārtot archi-tekstūras mantojumu un savest kārtībā skaisto ēku fasādes, jo nekur citur nevar ieraudzīt tādas graustus un brūkošus balkonus kā Rīgā.

Likteņdārza draugu alejai – 852 bruģakmeņi

Likteņdārza draugu alejā šogad līdz Jāņiem tiks pievienoti vismaz 852 jauni Latvijas bruģakmeņi ar Baltijā unikālā dabas objekta ziedotāju norādījumiem saviem, draugu un tuvinieku vārdiem un uzvārdiem. Tie tika ziedoti divu nedēļu kampaņas “Ieraksti savu vārdu Latvijā” ietvaros no 24. marta līdz 7. aprīlim.

Ikviena savu pelēko bruģakmeni varēs apskatīt *Likteņdārza draugu alejā* jau vasaras sākumā, jo līdz 17. jūnijai Latvijas Televīzijas ziedojumu akcijas “Top Latvijas *Likteņdārzi!*” aktivitātēm visi 852 bruģakmeņi tiks pievienoti jau esošajiem 18 265. *Likteņdārza draugu aleju* līdz 2018. gada Latvijas simtgadei plānots izveidot 8 m platumā un 200 m

garumā no 113 tūkstošiem Latvijā radīto bruģakmeņu.

Čekas maisi jāpublisko, lustrācijas laiks nokavēts

Latvijā ir nokavēts laiks, kad personas varēja brīvprātīgi informēt valsti par sadarbību ar padomju Valsts drošības komiteju pagātnē, un tāpēc “čekas maisi” būtu jāpublisko, un tas dos sabiedrībai zināmu nomierinājumu, LTV raidījumā “Viens pret vienu” sacīja Valsts drošības komitejas (VDK) zinātniskās izpētes komisijas vadītājs, vēsturnieks Kārlis Kangeris.

Kārlis Kangeris

Kangeris puda pārliecību, ka VDK agentu un ziņotāju vārdi jānodod atklātībai, tāpat kā materiāli, kas ir Totalitāro seku dokumentēšanas centra rīcībā. Lustrācija arī paredz, ka tas ir Igaunijā un Lietuvā, to personu, kas brīvprātīgi deklarējušas savu sadarbību ar drošības iestādēm, aizsardzību, viņa vārda neizpaušanu un aizsardzību pret šantāžu. Ir pagājuši jau 26 gadi, un cilvēkiem bija laiks pārdomāt savu rīcību vai paziņot par savu sadarbību ar VDK, viņiem būtu jāapzinās, ka ar savu sadarbību viņi uzņemušies atbildību, varbūt kaitēts kādam citam, varbūt kādu labumu ieguva paši. Viņaprāt, bažas, ka tas var graut kādu zināmu cilvēku reputāciju vai karjēru, ir pārspīlētas, jo ir cilvēki, kuŗu vārdi parādījās “čekas maisos” un kuŗi to publiski atzina, bet sabiedrība to pieņēma. Piemēram, akadēmiķis Jānis Stradiņš atzina, ka viņa vārds fi-

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

Dānija. 18. aprīlī vēstnieks Kaspars Ozoliņš piedalījās Orhūsas Gastronomijas reģiona atklāšanā. Sarīkojumā darbojās arī Latvijas kulinārijas zvaigzne Mārtiņš Rītiņš, kuŗa restorāns Latvijā četrus gadus pēc kārtas tika atzīts par labāko. Orhūsa un Dānijas Centrālais reģions pašlaik piedzīvo strauju izaugsmi gan gastronomijas, gan pārtikas kultūras jomā. Tas nozīmē, ka vairāk nekā 130 dažādi gastronomijas sarīkojumi norisinās reģionā. Oficiālā atklāšana un svinības notika skaistajā *Frederikshøj* restorāna dārzā, kur piedalījās daudz ievērojamu pavāru. Sarīkojuma tematika bija “Nākamās paaudzes mielasti”, kas sniedza iespēju uzzināt par nākamās paaudzes skolas un slimnīcu maltītēm un kvalitatīvu pārtiku. Atklāšanā piedalījās arī Dānijas kronprincis Frederiks Andre Henriks Kristians.

Kazahstāna. Latvijas vēstniecība Kazahstānā, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra kopā ar Almati pilsētas mēriju organizēja konferenci, kas notika sakarā ar Latvijas uzņēmumu delegācijas vizīti uz Kazahstānu. Konferenci atklāja Latvijas vēstnieks Kazahstānā Jurijs Pogrebnaks un Almati mērijas vietnieks Erlans Aukenovs. Ar prezentācijām uzstājās LIAA pārstāvis Kazahstānā Vladimirs Samoilenko un Almati Nacionālās rūpniecības palātas pārstāvis. Atklājot sarīkojumu, vēstnieks Pogrebnaks informēja par Latvijas divpusējo ekonomiskās sadarbības piedāvājumu Kazahstānai, kā arī informēja par Latvijas aktivitātēm reģionā ES attiecību ar Kazahstānu kontekstā.

gurē VDK materiālos, jo viņš rakstījis zinātniskas atskaites par vairākiem ārzemju komandējumiem, kuŗas toreiz reglamentētā oficiālā kārtā iesniegtas oficiālām iestādēm, viņam saistībā ar ārzemju braucieniem ir bijušas pārrunas ar oficiāliem darbiniekiem, kas gan nav stādījušies priekšā kā VDK darbinieki, bet viņš gan nebija ne aģents, ne ziņotājs. Ja cilvēki godīgi stāstīja un atzinās, sabiedrība pieņēma un piedeva, ja viss “čekas maiss” būtu atklāts 1994. vai 2004. gadā, viss nomierinātos īsā laikā. Kangeris ieskatā tas saturs aizvien jāpublisko, lai “sabiedrībai būtu zināms nomierinājums”. VDK materiālu izpēti speciālā valdības izveidotā starpnozaru komisija tapusi pēc Saeimas lēmuma, ka pirms VDK dokumentu publiskošanas vēl jāveic šo materiālu zinātniskā izpēte. Bijušais Valsts drošības komitejas dokumenti publiski būs pieejami pēc 2018. gada maija beigām, bet ir skaidrs, ka kartotēka nav pilnīga un informātoru kartītes nevar kalpot par pierādījumu sadarbības faktam ar padomju laika represīvo iestādi.

Latvija pievienojas Eiropas Izcilības centram cīņai ar hibrido apdraudējumu

11. aprīlī Helsinkos, Somijā, piedaloties Somijas ārlietu ministram Timo Soini un Eiropas Savienības un NATO pārstāvjiem, tika parakstīts saprašanās memorands, nodibinot Eiropas Izcilības centru cīņai ar hibrido apdraudējumu. Memorandu parakstīja Latvija, Amerikas Savienotās Valstis, Apvienotā Karaliste, Francija, Lietuva, Polija, Somija, Vācija un Zviedrija. Centrs veiks hibridā apdraudējuma izpēti un analīzi, kā arī īstenos praktiskas apmācības un sniegs konsultācijas, lai paaugstinātu Eiropas valstu spējas pretoties hibridajam apdraudējumam. Centrs atradīsies Helsinkos un apvienos ES un NATO dalībvalstu ekspertus kopīgai rīcībai, lai labāk izprastu un cīnītos ar hibrido apdraudējumu. Centra dibināšana ir tiešs apliecinājums ES un NATO sadarbības stiprināšanai, un tiek plānots, ka tas attīstīs sadarbību ar NATO Izcilības centriem Baltijas valstīs.

Ziņas sakopojis
P. KARLSONS

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

Portāla *rus.delfi.lv* Saeimas deputāte no "Saskaņas" frakcijas, zvērīnāta advokāte Jūlija Stepaņenko nākusi klajā ar demagoģisku, nebaidos teikt – provokatorisku rakstu. Pats virsraksts ir izaicinošs: "Kam mēs pasniežam mūsu valsti?" (*Komu my vručajem našu stranu?*).

Jūlija Stepaņenko ir jaucēja – divējādā nozīmē: viņa, ka mēdz teikt, jauc gaisu – un jauc diametrāli pretējas lietas.

Jau pašā sākumā viņa dižojas: raugi, 16. martā Saeima ratificēja ASV un Latvijas līgumu par militāro sadarbību. Par šī līguma ratifikāciju balsoja 73 deputāti, un tikai viņa vienīgā balsoja pret. Viņas biedri no "Saskaņas" acīmredzot atturējās, un tikai dros-

mīgā Jūlija "stāvēja vakti" par "mūsu (?) valsti".

Neilgi pirms šī raksta publicēšanas Jūlija Stepaņenko portālā *pietiek.lv* (latviski), apgalvo, ka šis līgums esot "valsts pieņemšanas-nodošanas akts".

Iznāk, ka ASV pievākušas Latviju?

Jūlijas Stepaņenko nekrietnības kalngals ir tas, ka viņa uzdrošinās salīdzināt 2017. gada līgumu par Latvijas un ASV militāro sadarbību ar 1939. gada 5. oktobra "bazu līgumu", ko PSRS burtsiski uzspieda Latvijai, piespiedot to ielaist savā teritorijā padomju kara spēka kontingentu – 20 000 vīru, kas izvietoti Kurzemē.

Esmu *bišķiņ* vecāks par Jūliju

Stepaņenko, man rit 89. mūža gads, un es labi atceros drūmo noskaņu man visapkārt: neviens neticēja ārlietu ministra Vilhelma Muntera un "paša" prezidenta Kārļa Ulmaņa mierinošajiem vārdiem, ka neitrālas Latvijas suverenitātei nekas ne-draud. Jau pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas atslepenoti dokumenti, no kuŗiem izriet, ka Latvijas armijas vadība toreiz skaidri apzinājās, no kurienes nāk drauds: sāka izstrādāt 5. mobilizācijas plānu, kas starp citu paredzēja kara gadījumā turēt Ventas līniju pret Kurzemē esošo padomju kara spēku...

Te īpaši jāatgādina, ka Staļins ar Molotovu rikojās mērķtieci-gi: 1939. gada 24. septembrī uz

Maskavu izsauca Igaunijas ārlietu ministru, 5. oktobrī pienāca Latvijas kārta, tam sekoja "ielūgums" Lietuvas ārlietu ministram. Visos trijos gadījumos Maskava "viesiem no Baltijas" mutiski un nepārprotami norādīja, ka līgumu neparakstīšanas gadījumā padomju kara spēks šim valstīm uzbruks.

Un te mūsu drosmīgā tiesībniece un vientuļā varone Jūlija uzdrošinās apgalvot: "Un šodien – valsts meklē (!) sabiedrotos un ielūdz tos savā teritorijā ar visu savu bruņojumu un tehniku." Tātad – smalks mājiens ar sētas mietu: 2017. gadā amerikāņu kara spēks tiek pielīdzināts 1939. gada padomju armijai. Ka mēdz teikt: tas jāprot!

JAUCĒJA
VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Iedegusies naidā pret ASV – NATO aliances mugurkaulu, Jūlija Stepaņenko bridina: "Mūs ievilkā bīstamā spēlē, un izredzu uzvarēt mums nav".

Nu, Maskavā te dzirdami "vētraini aplausi, kas pārāug ovācijās". Atceraties? Es atceros...

Šobrīd amerikāņu kara spēks izvietots vien Ādažos, Lilastē un Garkalnē, raksta autore, bet līgums paredz iespēju jebkuŗā brīdī papildināt šo sarakstu.

Nu un tad? Ja tas, teiksim, nepatiks Krievijas aizsardzības ministram Sergejam Šoigu, to var saprast. Bet kāpēc tas tracina Saeimas deputāti Jūliju Stepaņenko, kuŗa tik aizkustinoši rūpējas par "mūsu valsti" – *našu stranu*?

SALLIJA BENFELDE

Pirms Lieldienām Latvijas sabiedrību pārsteidza kāda ziņa – Iekšlietu ministrijas (IeM) valsts sekretāre **Ilze Pētersone-Godmane** vairs nevar veikt savus pienākumus, jo viņai beidzies pielāides termiņš valsts noslēpumu – un tas nav atjaunojams. Tiesa gan, Satversmes aizsardzības birojs (SAB) skaidro, ka lēmums par jaunas pielāides piešķiršanu vēl neesot pieņemts, turklāt Pētersonē-Godmani līdz Lieldienām ir atvaļinājuma ārpus Latvijas, tādēļ jebkuŗā gadījumā informācija par to būs zināma tikai pēc Lieldienām. Savukārt plašsaziņas līdzekļi vēstījuši, ka pielāides nebūs un izskanējis arī pieņemums, ka iemesls pielāides nepiešķiršanai esot Godmaņu ģimenes draudzība ar gāzes kompānijas *Itera Latvija* prezidentu Juri Savicki. Jāpiebilst, ka šī kompānija ir viens no akcionāriem "Latvijas gāzē", un gāzi importē no Krievijas "Gazprom".

Protams, tas pats par sevi nav likuma pārkāpums, jo nav valstī tāda saraksta, kuŗā būtu minēti cilvēki, ar kuŗiem nevajadzētu tikties vai draudzēties. Tomēr skaidrs arī ir tas, ka amatpersonām, it sevišķi tām, kuŗas ieņem augstus, atbildīgus un ar valsts noslēpumu saistītus amatus, ir arī savs nerakstīts uzvedības un goda kodekss.

Likumā "Par valsts noslēpumu" rakstīts, ka pieeja konfidencialiem, slepeniem un sevišķi slepeniem valsts noslēpuma objektiem tiek liegta personai, par kuŗu pārbaudes gaitā ir konstatēti fakti, kas dod pamatu ap-

šaubīt tās uzticamību un spēju saglabāt valsts noslēpumu (9.3.6).

Izskanējusi informācija medijos jau sadusmojusi minēto Juri Savicki, kuŗš paudis, ka viņa dzimšanas dienas svinēšana Chorvātijā, kuŗā piedalījies arī Godmaņu pāris, ir nejaušība un ka pazišanās ar viņu drīzāk ir kā garants, ka pielāidi valsts noslēpumam Ilzei Pētersonē-Godmani ir jādod.

Gadu gaitā dažādi Savicka publiskie izteikumi ir raisījuši daudzas diskusijas, un, protams, cilvēki tās vērtējuši dažādi – atkarībā no tā, kādi kuŗam uzskati. Tomēr pagājušajā gadā ASV privāta Stratēģisko un starptautisko pētījumu centra pētījumā secinātais, kā Krievija ir izvērsusi kampanu, lai ar slēptiem politiskiem un ekonomiskiem līdzekļiem manipulētu ar piecām Centrālās un Austrumeiropas valstīm, tostarp Latviju, ir nopietns signāls. Ziņojumā teikts, ka Krievija ir pieaicinājusi draudzīgus politiķus, centusies dominēt enerģētikas tirgū un citās ekonomikas nozarēs, kā arī bremzējusi pretkorupcijas pasākumus, lai iegūtu ietekmi pār valdībām. Ziņojumā teikts, ka ar Krievijas interesēm saistīti uzņēmēji, piemēram, apgalvo, ka vietējā valdība nespēj pildīt savus pienākumus, tādēļ ciešāk jāsadarbojas ar Krieviju gan ekonomikā, gan politikā, un kā viens no piemēriem minēts arī *Itera Latvija* vadītājs **Juris Savickis**.

Jāpiebilst, ka gadu gaitā Juri Savicki nācijas intervēt vairāk-

kārt, tomēr kāda, nu jau gadus 12 veda, intervija, manuprāt, pasaka vairāk par tajā sacītajiem vārdiem, tādēļ piedāvāju dažus sarunas fragmentus. Lasītājiem vien atliek spriest, vai draudzība ar Savicki raisa vai neraisa šaubas par amatpersonas spēju analizēt situāciju.

"Kā nolēmāt darboties dabasgāzes piegādes biznesā?"

(..) Kādu dienu aizgāju pie viena no vadošajiem Gazprom darbiniekiem un teicu, ka birst dažādi notikumi un man ir interese risinājumi, kas varētu interesēt Gazprom un arī tos cilvēkus, kas dzīvo un strādā Latvijā(..)

Un tomēr – vai jūsu panākumu pamatā nav agrākais darbs VDK pretizlūkošanā, kuru mēdza uzskatīt par čekas intelektuālo eliti? Zināšanas par cilvēkiem, sakari, prasme rīkoties ekstremālās situācijās biznesā lieti noder.

Pirmā daļa nēma tikai pieredzējušus cilvēkus ar speciālu izglītību, un arī man tas negāja sece. Šis darbs deva man iemaņas un prasmes, zināšanas par cilvēkiem, un es to laiku nenozēloju. Tas bija ļoti interesants darbs. Nav labākas ideoloģijas par sociālismu un kristietību. Mēs cīnījāmies par to, lai tautai būtu labāk. Var runāt par to, kā tas izdevās, bet vismaz teorētiski mēs gribējām, lai katram cilvēkam būtu labi. Tā mēs toreiz augām, tā dzīvojām un apmēram astoņdesmit ceturtajā gadā sapratām, ka viss iet greizi un nepareizi. Mēs bijām pirmie, kas par to informēja.

Vai tiešām nezinājāt par Latvijas okupāciju, par to, kas bija noticis patiesībā?

Es ticēju tam, ko rakstīja grāmatās un mācīja skolā (..) Man bija divdesmit trīs gadi, pabeidzu Rīgas Politehniskā institūta Automatizācijas fakultāti un iestājos aspirantūrā, kad pie manis atnāca un uzaicināja strādāt čekā. Atteicos, sacīdams, ka pie nagu maucējiem nestrādāšu, ja nu vienīgi izlūkošana varētu būt darbs, par kuŗu varētu padomāt. Izrādījās, ka viņi bija no izlūkdienesta un jau sen mani bija pētījuši. Tad notika pārbaudes, jo izlūka organismam jābūt spēcīgam, bija daudz jāmacās. Man riebjas lasīt tos izteicienus par čekistu metodēm – ko gan tie cilvēki zina par to? Mēs nekad nepazemojām cilvēkus. Varbūt, ka bija arī darbinieki, kas izmantoja čekas vārdu, lai darītu dažādas lietas, varbūt, bet es zinu, ka mēs tā nerīkojāmies. Un vai tas, ka Latvijā viss notika bez asins izlēšanas, nav arī mūsu nopelns? Mēs varējām vienā dienā pacelt trīsdesmit tūkstošus apbruņotu cilvēku – mums tādi bija sagatavoti ārkārtas apstākļiem un mēs varējām dot viņiem komandu rīkoties. Tagad visi ir aizmirsuši, ka to nedarījām.

Vai tiesa, ka bijušajiem VDK darbiniekiem ir savs klubs, kuŗā viņi tiekas?

Tā ir izdoma, neko neesmu dzirdējis par tādu klubu. Protams, par visiem bijušajiem darbiniekiem nezinu, bet vismaz pirmajai daļai tāda kluba nav. Lielā tikšanās ir manā dzimšanas die-

nā, kad vienreiz gadā satiekamies un iedzeram šnabi. Tad aprunājamies, kā kuŗam klājas, kādreiz cits citam piepalīdzam, bet tas arī viss. Mūsu dzīves ir ļoti dažādas, apmēram tāpat, kā satiekot skolasbiedrus – vienam iet ļoti labi, kādam neveicas, ar kādu vairs nav par ko runāt. Bet vienu gan varu teikt – no tiem laikiem, kad mēs bijām lielā valstī, es joprojām jūtos un uzvedos kā lielas valsts pārstāvis, kas, protams, ir pavisam neadekvāti, ņemot vērā manu pašreizējo stāvokli. Varbūt tas nāk man par labu, bet tā ir pretruna, ko esmu ievērojis. Manuprāt, tie cilvēki, kas toreiz jutās kā lielas valsts pārstāvji, arī šodien vēl jūtas tāpat. Un, kad saproti, kas tu esi patiesībā, kļūst mazliet neomulīgi. Man ļoti patīka Andra Piebalga intervija televīzijā, kad uz jautājumu, kādi pasaulei ir stereotipi par latviešiem, atbildēja: Nekādi! Tā jau arī ir, mūsu nav. PSRS konglomerātā mēs bijām kaut kas, mūs uzskatīja par Rietumiem, mums bija vēsture, kultūra, gudriba, mūs uzskatīja par labākiem nekā viņi paši, tad šodien tas ir pagājis. Iespējams, ka nākamās paaudzes uzskatīs sevi par mazākiem un neievērojamiem. Tas, ka viņi drīkstēs braukt un strādāt citiem, neko nemainīs.

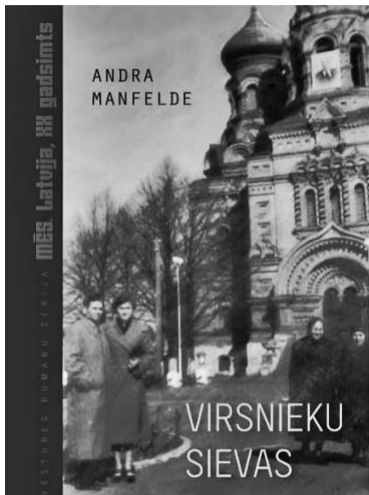
Vai esat ticies ar Putinu un vai taisnība, ka savulaik Putins domājis par to, ka varētu jums piedāvāt Gazprom valdes priekšsēža amatu?

Uz šiem jautājumiem es negribētu atbildēt.

Nerakstītais goda kodekss

EDUARDS
SILKALNS

Andra Manfelde, *Virsnieku sievas, izdevniecības "Dienas grāmata" 10. romāns Latvijas vēstures romānu serijā "Mēs". Latvija, 20. gadsimts, 2017. g., 256 lpp.*

rupa, slēgtas pieejamības pilsētiņa, kam latvieši no pārējās Liepājas iepirkšanās vai citos nolūkos varēja piekļūt pa nolaižamu tiltu ar caurlaidēm.

Caur un caur krieviskajai Kaļoštai un tās apdzīvotājiem tad nu pag. gs. 70. gados dzimuši Andra Manfelde nodevusies savā romānā *Virsnieku sievas*, kuŗa darbība noris tajos pašos 70. gados. Līdz pat 58. lappusei sacerējuma piemīt ekskluzīvi krievisks smārds. Tikai tad lasītājs uzzina, ka Liepājā dzīvo arī latvieši. Uzzina to, lasot, ka romāna "varones" Valērijas "mātei kauns staigāt pa Liepāju un skatīties uz tām latvietēm. Kad tās savos mini pieliecas, redzamas biksītes".

Romāna sākuma daļā rakstnieces uzmanība veltīta laikmeta un vides izgaismojumam. Dzīves apstākļi Latvijā padomju laikos blīvi aprakstīti 2. nodaļā. Saspiestajai dzīvošanai ierobežotā kvadrātūrā nesen jau bija pievērsusies Laima Kota romānā *Istaba*, bet nav iedomājams, ka sakāmo vēl īsak un spilgtāk kāds varētu pateikt, nekā to vienā teikumā pasaka Andra Manfelde: "Septiņdesmitajos milējās zem segas blakus bērna gultiņai, kamēr vīrs vai sievas māte krešķēja." (47.)

Romānā ienāk un tad atkal aiziet labs skaits blakus personu, bet par galvenajām izveidojas jau minētā Valērija, saisināti

Ļera, kuŗu apprec Kaļoštai kultūras nama vadītājs, 31 g. v. alkoholiķis Arsēnijs, un Arsēnija mīlākā, 17 g. v. Nora. Ja būtu cits laikmets, cita vide un citi cilvēki, varētu runāt par klasisko mīlestības trīsistūri, tomēr šoreiz tā nevar, jo no mīlestības, kā saka, te nav ne smakas, ir tikai baudkāre un nemītīga īslaicīga pašlabuma meklēšana. Seksa skati vides degradēto un amoralitātē iestigušo darbotājos dēļ diez vai kādu lasītāju spētu uzbudināt, bet stipri detaļētais aborta operācijas skats (219. – 220.) var izraisīt lasītāja pretīgumu.

Virsnieku sievas uz aizmugurējā vāka ticis saukts par stipru un skaudru darbu, šiem adjektīviem vēl varētu pievienot "rupjš" un (vietām) "rupjš". Šī nekādā ziņā nav domāta kā rakstniecei adresēta negatīva kritika. Viņa rakstījusi bez minstinašanās un līdz mielēm, izvēlētajam laikmetam un tematam atbilstoši. Rupjība grūti pārspēt būs 189. lappusi, kur Arsēnijs nonācis cietumā.

Sava veida cietumā mīt teju vai visas romāna personas, un neparādās neviens pats, kas viņu drūmo dzīvīti spētu iepriecināt ar gaismas stariņu un viņiem parādītu ceļu no cietuma uz āru. Cietuma galvenais nolūks jau ir ierobežot cilvēku rīcības brīvību, bet mūsu romāna personu rīcības brīvību neierobežo vien "sistēma" jeb ārējie limiti, kam viņiem jāpakļaujas. Viņus iero-

bežo viņu zemais izglītības un kultūras līmenis. Gluži kā spekulē par to, vai pirmā bijusi vista vai ola, tā var spekulēt, vai komunistiskā sabiedriskā iekārta vainojama pie romāna personāža nepilnībām jeb vai tieši tāda veida ierobežoti cilvēki Krievijā reiz panāca, ka šāda iekārta tur nostiprinās. Manā ilggadējā mītnes zemē Austrālijā necaurejamās vietās ap dzelzceļa stacijām bija uzraksti *NO ROAD* (= nav ceļa) vai *NO WAY OUT* (= nav izejas): Latvijā nekur tik satriecošus brīdinājumus neesmu pamanījis, bet tie izcili izsaka Valērijas, Noras un Arsēnija eksistenciālo situāciju.

Trimdas rakstniekam, mācītājam Artūram Voitkum 1981. gadā *Grāmatu Drauga* apgādā iznāca romāns *Liekie*. Kas tie liekie tādi? Nu, cilvēki, kam savu daudzto mūža gadu vai cita iemesla dēļ vairs nav atlicis nevienas jēdzīgas lomas, ko dzīvē spēlēt. Viņi kļuvuši par dzīvei nevajadzīgiem. Viņi ir pa lielceļa maliņu tekātāji, no lielās dzīves attālināti. Arī Andras Manfeldes *Virsnieku sievas* varētu saukt par liekajām, jo viņām Kaļoštā taču nebija nekādas citas lomas dzīvē kā vien būt par savu vīru sievām. Bet ja vīrs ne pārāk uzticīgs, pat šī viņu loma kļūst nedroša! Un sevis apliecināšanas nolūkā vai lai neuzticīgajam vīram atriebtos, viņas, šīs *Virsnieku sievas*, var patverties dažā labā neprog-

nozējamā rīcībā.

Tāpat kā citos romānos par krievu laikiem Latvijā, daudzi krievu valodas spilgti izteicieni un rupjības pamata tekstā paliek netulkoti un iespīti kirilicā, bet šo teicienu latviskojumi lasāmi veselās trīs lappusēs grāmatas beigās. Tā kā šis laikraksts nonāk arī ģimenēs, kur bērni prot latviski lasīt, neiedrošinot šeit atzīmēt pašus sulīgākos. Viena gan var teikt: krievu lomās dažādās kombinācijās visbiežāk tiek piesaukti fašisti: "Fašistu draņķe. Nepiebeigtā fašiste! Ko atkal puņķojies, fašiste nepiebeigtā? Fašiste neliete. Atkal tie fašistu kropli!"

Kā nesvarīgāku kuriozu nagi niez atzīmēt, ka 28. lappusē, 9. rindā Valērija pēkšņi tiek nosaukta par Valentīnu. Kuŗš vai nīgs: autore? teksta pārrakstītāja? redaktore? korektore? Lai kāds man neatgādīnātu bibliisko teicienu par skabargu cita aci, bet balķi savējā, atzišos, ka pērnā gada nogalē vēl daudz nepatīkamāka neraža sanāca man. Recenzējot Ilgas Raščevskas romānu *Norakstītie*, pārgāju uz darba nosaukšanu par *Norakstāmajiem*. Vainu pamanīju tikai tad, kad rakstu ieraudzīju jau iespīestu avīzē. Taisni jābrīnās, ka neviens lasītājs vēstulē vai kā citādi tik paviršu recenzentu pašu nenosauca par norakstāmu. Jā, visādi jau gadās mums tiem rakstītajiem.

VITA DIĶE

Himna cilvēcībai – "Latvijas klusie varoņi"

"Kluso varoņu fonda" dibinātāju Eduarda Andersa, Pēteru Bolšaiša un Māra Gaiļa vadībā ir īstenoti vairāki projekti, izdotas vēsturiski nozīmīgas grāmatas – Sidneja Aivensa "Tik tumšas debesis" un Džona Haidena "Pauls Šimanis. Minoritāšu aizstāvis", kuŗa šogad guva panākumus grāmatu mākslas konkursā "Zelta ābele" kategorijā "Dokumentālie izdevumi". 2017. gada 6. aprīli atklāšanu piedzīvoja vēl viens fonda garadarbs – grāmata "Latvijas klusie varoņi", kuŗas autori Pēteris Bolšaitis, Agnese Lūse un Anna Žigure sakopojuši dažādu cilvēku stāstus par notikumiem Latvijā 20. gadsimta 40. gados. Katrā grāmatas nodaļā ir savs stāsts un varonis, kuŗš nebaidīdamies zaudēt savu

dzīvību, centās glābt līdzcīvēkus no represijām vai pat nāves. Publicists Franks Gordons par grāmatu saka: "Lasot grāmatu, pavešanas skats uz Latvijas likteņgaitām divu okupācijas varu spēlēs. Eduards Anders un Kārlis Avots: abi šie dzīvesstāsti vien ir himna cilvēcībai. Žanis Fonzojs un Marcella Liekna – varavīksne pāri jūrai. Šī grāmata, manuprāt, ir vērtīga ārtava Latvijas simtgadei."

"Nelokāmi un nesatricināmi visos laikos un apstākļos pastāvēt par cilvēcību" – tāda ir "Kluso varoņu fonda" dibinātāju pārliecība. 2016. gadā saņemot anonīmu ziedojumu, sadarbībā ar Vītolu fondu tika dibināta Liepājas ebrēju biedrības stipendija jaunietim ar īpašām vajadzībām.

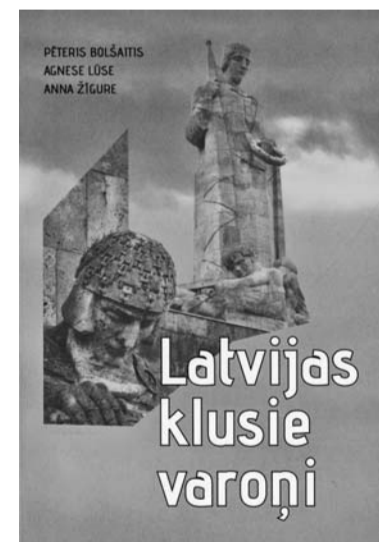
Pēteris Bolšaitis, Anna Žigure un Agnese Lūse grāmatas atvēršanas svētkos

Šogad "Kluso varoņu fonda" izlēmis dibināt jaunu stipendiju topošajiem vēsturniekiem, kuŗi padziļināti pētīs savas dzimtenes pagātnes notikumus.

Paldies "Kluso varoņu fonda" dibinātājiem Pēterim Bolšaitim,

Eduardam Andersam un Latvijas Brīvības fondam par ieguldīto darbu, dibinot stipendijas!

6. aprīli Rīgas Centrālās bibliotēkas mājīgajā zalē Brīvības ielā notika grāmatas "Latvijas klusie

varoņi" atvēršanas sarīkojums. Klātesošos, kas bija pulcējušies kuplā skaitā, uzrunāja grāmatas autori, Latvijas radio un TV "balss" Aigars Rozenbergs lasīja fragmentus, bet mūziķēja jauninā vijolniece Solveiga Bētiņa. Sarīkojuma viesi labprāt iegādājās jauno grāmatu par ziedojumiem, kas jau ieskaitīti "Kluso varoņu fondā". P. Bolšaiša iniciāts, top jauns projekts – Latvijas kluso varoņu reģistrs.

Grāmata varat iegādāties Latvijas grāmatveikalos, kā arī sazinoties ar redakciju.

"LATVIJAS GRĀMATA"

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu.

SIA "L. Grāmata"
Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālr. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

KAS IR TAS, KO GŪSTAM ZIEDOJOT?

Sirdsdakterim Romanam Lācim – gandarījums

INESE RAUBIŠĶE

Aizrautīgi un ar lepnumu stāstot par padarīto Rīgas Brāļu kapos (RBK) un cik liels ieguldījums gadu gaitā sniegts no ziedotāju puses, Rīgas pieminekļu aģentūras direktors Guntis Gailītis dalās arī skumdinošās pārdomās: *Esmu ievērojais (un tas mani sarūgtina), ka nereti īsti neprotam pateikties, pateikt PALDIES, cilvēkiem, kas nesavtīgi izdarījuši ko labu sabiedrībai ... Pieņemam to kā pašu par sevi saprotamu lietu ... un laika gaitā arī viegli aizmirstam. ...pieminekļu aģentūrā mēs rūpīgi dokumentējam visus mūsu atbalstītājus, protams, arī privātpersonas. Bet pašos Brāļu kapos ir īpaša pateicības vieta – depozitārijs.*

Apmeklējot Brāļu kapus, pievērsiet uzmanību depozitārijiem. Dabā tie ir četri būvapjomi (nozīmīgi RBK arhitektūras telpiskās kompozīcijas elementi). Savulaik dažādos Brāļu kapu dokumentos tie tika saukti par *masīviem* vai *kambariem*. Atjaunojot šīs celtnes, tām piešķīra gan jaunu funkciju, gan deva jaunu nosaukumu – depozitārijs. Pirmo depozitāriju atklāja 2005. gada 11. novembrī Latvijas Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga, un tā ir Lāčplēša Kaŗa ordeņa kavalieru piemiņas vieta, kur uz granīta sienām iegravēti vairāk nekā divi tūkstoši kavalieru vārdi. Šī lielā un idejiski nozīmīgā projekta tapšanu Lāčplēša Kaŗa ordeņa kavalieru piemiņas telpā savulaik financēja Austrālijas latviešu Rīgas Brāļu kapu fonds (ALRBKAF).

2010. gada 10. novembrī svinīgi atklāja Otro depozitāriju – piemiņas telpu svešumā kritušajiem latviešu kaŗavīriem. Bet jau pēc gada, sagaidot RBK 75. jubileju, tika atvērts trešais depozitārijs – Goda un pateicības telpa, kas ir veltījums tiem, kuŗu darbs un ziedojumi bijuši nozīmīgi Brāļu kapu ansambļa atjaunošanā, restaurācijā un labiekārtošanā.

Savukārt RBK ceturtā depozitārija telpās plānots ierīkot Brāļu kapu virtuālo arhīvu, kuŗā būs pieejama informatīvā jeb datu bāze par visiem apbedījumiem, kā arī par ansambļa izbūves vēsturi un restaurācijas darba gaitu un, protams, skatāms plašs fotografiju klāsts.

Guntis Gailītis ne vienu reizi vien pateicībā min Andŗeju Romanovu no Liepājas, kuŗš dzīvojot pansionātā un jau desmit gadu gaŗumā, ziedojis finanses no savas pensijas Brāļu kapiem. Cits aizkustinošs notikums.

G. G.: *Pirms daŗiem gadiem mums izveidojās situācija – pietrukst naudas, lai otrajā depozitārijā uzliktu strēlnieka zīmi. Un te man grāmatvede saka, ka aģentūras bankas kontā ienākuši 1000 lati Brīvības piemineklim un Brāļu kapiem. Lūdzu noskaidrot, kuŗš ir ziedotājs. Vispirms uzzinājām, ka tā ir privātpersona, tālāk – ka no Siguldas. Un beidzot izrādījās – 101 gadu vecs vīrs atnācis uz banku un ziedojis piemineklim*

Romans Lācis: "Mūsu Latvija mums ir mīļa. Varētu, protams, iedot naudu arī kādam bērnodārzam. Taču šoreiz ... Manā uztverē mums ir divi lielie simboli – Brīvības piemineklis, kas ir Latvijas neatkarības simbols, un Rīgas Brāļu kapi – valsts brīvības un tās cīnītāju godināšanas vieta. Konkrētajā situācijā es izšķīros par Brāļu kapiem."

un kapiem. Pēc tam dabūjām viņa – Hermaņa Dzelzkalna – adresi un aizbraucām iepazīties. Vēlāk katru gadu uz Ziemeļtiekem viņa dzimšanas dienā) braucām ciemos. Kā pienākas – ar akardeonu un torti utt. Kungs nodziņvoja līdz 105 gadu vecumam. Viņš bija emigrācijas latvietis – dzīvojis Norvēģijā, pēc tam pārcēlies uz Ameriku (Čikāgu, vēlāk Floridu), un no turienes pārbraucis atpakaļ uz mājām – Latvijā...

Bet, atgriezoties pie Brāļu kapu Goda un pateicības telpas – pavasarī tās slīpētā zviedru granītu sienā tiks iegravēts jauns vārds – Romans Lācis.

Stāsts īsumā tāds: 2016. gada 25. novembrī Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) augstāko apbalvojumu Lielo medaļu un Borisa un Ināras Teterovu fonda prēmiju par nozīmīgu ieguldījumu sirds ķirurģijas attīstībā Latvijā saņēma LZA goda doktora Dr. habil. med. Romans Lācis – Rīgas Stradiņa universitātes profesors, lideris sirds ķirurģijā. Daļu no piešķirtās prēmijas sirdsdakteris ziedojis Rīgas Brāļu kapiem.

Romans Lācis kopš 1998. gada vada P. Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Sirds ķirurģijas centru (tika izveidots 1969. gadā). 2002. gada 10. aprīlī Romana Lāča vadībā sekmīgi tika veikta pirmā sirds transplantācija Latvijā, un ar šo operāciju profesora vārds uz visiem

laikiem ir ierakstīts Latvijas medicīnas izcilāko sasniegumu vēsturē. 2002. gadā saņēma Latvijas Zinātņu akadēmijas Goda doktora nosaukumu. No 2004. gada Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks. 2014. gada 17. aprīlī saņēma Stradiņa balvu. Lāča vadībā veiktas 20 sirds transplantācijas operācijas, publicējis vairāk nekā 200 zinātnisko darbu ...

Ar sirdsdakteri Romanu Lāci bija tas gods tikties un sarunāties Rīgas Latviešu biedrības namā. Tas tā zīmīgi, jo, kā pastāstīja Gailītis: *Pirmā pasaules kaŗa laikā, 1914. gadā, Rīgas Latviešu biedrība beidza savu darbību un atdeva namu kaŗa hospitāļa vajadzībām. Šeit bija arī pierakstīšanās punkts jauniesaucamajiem, un augststāvā, kur šodien ir Lielā zāle, jaunus kaŗavīrus apmācīja kaujas prasmēm... šurp no kauju vietām veda ievainotos ... no šīs vietas arī ar godu izvaŗdīja pirmos nogalinātos apbedīšanai uz Meŗaparku, kur tolaik tikai sāka veidoties atdusas vieta Latvijas varoņiem – Rīgas Brāļu kapi...*

Apsveicu ar apbalvojumu! ... Vai šī Zinātņu akadēmijas Lielā medaļa un tās pielikums jums bija pārsteigums?

Romans Lācis: Jā, un ļoti patīkams pārsteigums. 2016. gada pavasarī man piezvanīja LZA prezidents Ojārs Spārītis un pastāstīja, ka LZA Senātā tika no-

lemts man piešķirt LZA Lielo medaļu. Šī atzinība ir retāks apbalvojums nekā citi augstie valsts apbalvojumi. (Vēl retāks ir Rīgas Latviešu biedrības Goda biedra nosaukums, kas ir nācījis vecākais apbalvojums par devumu kopībai.)

Arī pasniegšanas ceremonija bija ļoti interesanta, tā pulcēja visu LZA ziedu. Tiek slavīnāti tie, kuŗiem šajā reizē paredzēts apbalvojums. Un tad arī pašiem apbalvotajiem jāuzstājas ar akadēmisku runu. Man tajā brīdī ienāca prātā, un es šo apbalvojumu nosaucu par Latvijas Nobela prēmiju. Patīkams, protams, ir arī Teterovu fonda piešķirums.

...Tad nu uzskatāmi atklājās šī filozofija – vienīgā profesija, kuŗā cilvēks drikst paņemt rokās nazi (skalpelī), otram cilvēkam iegriezt un par to saņemt Paldies, Lielo atzinību vai kā šajā gadījumā – Lielo medaļu, ir ķirurgs.

Kā pats raksturojat savu kardioķirurģijas darbu?

Ļoti interesants. Kolosāli var cilvēkiem palīdzēt un atgriezt pat dzīvību. Bet tajā pašā laikā pat viselegantākais ķirurgs šo smalko materiālu, smalko struktūru – cilvēka audus – sagriež, saplēš. Un tad nu jāsecina, ka ķirurģija ir kaut kas neiedomājami robusts un ...pat brutāls. Droši vien ar laiku daudz kas mainīsies medicīnā, un arī ķirurģijā. Tendences jau ir – samazināt invāziju, samazināt traumatismu,

varbūt izmantot dabiskās atveres – muti, ausis utt., nevis griezis un traumēs audus... Vēl, ja runājam par manu darbu – ķirurģiem nepatīk, ka viņiem kāds "stāv pāri". Jo operācija ir process, kuŗa laikā nepastāv balsošana vai diskusija. Ķirurgs pieņem lēmumu, bieži tas jādara ļoti ātri. Pacients ir uzticējies – ķirurgs ir uzņēmis palīdzēt un reizē uzņēmis juridisku un morālu atbildību.

Tik daudz, smagi un ilgi strādāts šajā profesijā – ar ko vispirms lepojaties?

Lepnums un lielākais gandarījums ir par to, ka Sirds ķirurģijas centrs ir attīstīts pasaules līmenī – gan apjoma, gan rezultātu ziņā. Šodien mēs praktiski nezaudējam pacientus, bet vēl pirms daŗiem gadiem, tas nu tā vēsturiski, zaudējam...

Cilvēks uztic jums savu sirdi. Droši, ka tas notiek caur izmisumu, šaubām, bailēm ... Jums ir zēl savus pacientus?

Ārkārtīgi. Un vēl – katram ārstam ir vainas apziņa. Tai nevajadzētu būt, taču tā ir – kaut ko es neizdarīju, varbūt vēl kaut ko neizdarīju līdz galam... iekšēji tas ir šausmīgi, īpaši jau ķirurgam.

Jūsu vārdi: Es ticu dvēselei, kuŗa iemiesojas sirdī. Skaisti. Bet vai tiešām?

Mēs mīlam ar sirdi, ciešam, dziedam par sirdi... Izteicieni par sirdi ir simtiem, tāpat dziesmas visās valodās. Un kur tad vēl, ja ne sirdī varētu būt dvēseles šūpulis?

... Bet atgriezoties pie jūsu pēdējā apbalvojuma un ar to saistīto prēmiju, kāpēc tika izvēlēts ziedojumu veltīt Brāļu kapiem?

Mūsu Latvija mums ir mīļa. Varētu, protams, iedot naudu arī kādam bērnodārzam. Taču šoreiz ... Manā uztverē mums ir divi lielie simboli – Brīvības piemineklis, kas ir Latvijas neatkarības simbols, un Rīgas Brāļu kapi – valsts brīvības un tās cīnītāju godināšanas vieta. Konkrētajā situācijā es izšķīros par Brāļu kapiem. Jā, kāpēc? To jau tik smalki neizstāstīsi... man bija tāda vēlēšanās, un tās piepildījums man rada gandarījumu. Tā – pavisam vienkārši. Un man nevajag, lai kāds saka, ka esmu kaut ko labu izdarījis. Varbūt, ja pateiks, tas pat izskanēs banāli.

Vai kāds jūsu tuvinieks atdusas Brāļu kapos?

Nē, bet ... viņi visi ir mūsu tuvinieki. Ja Latvijā veiktu ģenētisku pētījumu, domāju – atklātos, ka visi esam tuvi.

Vai ziedojums dots kādam konkrētam mērķim?

Ir iedots fondam, kuŗam absolūti uzticos. Man neinteresē, kam konkrēti tiks izlietots, jo varu iedomāties, ka vajadzību ir ļoti daudz ... Guntis Gailītis minēja, ka kapiem saplīsis vecais zvans. Varbūt ziedojums tiks jaunajam zvanam? Bet tas lai paliek memoriāla apsaimniekotāju ziņā...

ESLINGENAS ATMIŅAS

Divu dziedoņu koncerts

Par koncertu trūkumu Eslingenas kolonijas iedzīvotāji nevar sūdzēties. Tieši otrādi – viņi šai ziņā, šķiet, nostādīti labvēlīgākā stāvoklī nekā tautieši ik kuŗā citā Vācijas nostūrī. Mūsu mākslas cienītāji ir jau stipri izlutināti, un, lai pastāvētu tik kritiskas publikas priekšā, mākslinieki nopietni cenšas savu sniegumu kvalitāti uzlabot arī trimdās apstākļos. Šī “brīvā sacensība” vērtējama kā noteikti pozitīva parādība, par to varam tikai priecāties. No otras puses – raibā un stipri blīvā koncertu virkne ļāvuši atslābt publikas interesei, tā kā bieži vien augstvērtīgi koncerti ir tikai vidēji apmeklēti. Tas attiecas arī uz prof. V. Stotta un T. Obšteina dziesmu vakariem, kuŗu ievērojamā kvalitāte bija pelnījusi pilnu, ja ne pārpilnu klausītāju zāli.

Klasiskas dziesmu pārles savā 25. februāra koncertā Eslingenas krietni izlutinātai publikai cēla priekšā prof. Viktors Stotts. Programmas pirmā daļa bija veltīta Bēthovena, Šūmana un Ričarda Štrausa dziesmām. Šie trīs

meistari savā starpā tik atšķirīgi, ka nav viegls uzdevums no viena autora īpatnē rakstūra pārslēgties uz otru. Šķiet, pašam dziedonim tuvākas tās dziesmas, kuŗā dabīgi izlidzināts plūdums un kuŗu pārdzīvojums vērsts dziļumā. Tālab par labākiem atskaņojumiem koncerta pirmajā daļā uzskatāmi Bēthovena *In questa tomoa oscura*, Šūmana “Es nedusmoju” un Štrausa *Cecilija*. Stotta kuplais, sulīgais baritons, šoreiz gan mazliet aizsmakuma skarts, šajās dziesmās atplauka krāšņi, niansējumiem bagāts. Programmas otro daļu dziedonis bija savēris no latviešu dziesmu pērlēm, sākot ar vecmeistara Vītola, beidzot ar jauno autoru pārstāvja Žilinska kompozīcijām. Kaut arī autoru skaits šajā programmas daļā bija lielāks, klausītājiem palika viengabalaināks kopiespāids, jo vairums dziesmu saistīja radnieciska izjūta. Tā, piemēram, Vītola “Satumsa nakts”, Žilinska *Memento mori* un Emīla Dārziņa “Kad būs as’ras izraudātas”, kaut arī katra citādā tvērumā, iederas viena un tā paša pārdzīvojuma

lokā. Tāpat kā programmas pirmajā posmā, arī latviešu autoriem veltītajā koncerta nobeiguma daļā Stottam mazāk padevās dziesmas ar dzirkstīgu, ekspressīvu raksturu; tās neatraisījās īsti pārliecinošā dzīvīgumā un pasvītroja vairāk rutīnas nekā pārdzīvojuma. Savs pārmetums gan te pienākas pavērsajai koncerta publikai, kas šoreiz negribēja atstāt pat pie dziedoņa izjusti un sirsnīgi atskaņotajām Vītola un Dārziņa dziesmām. Apbrīnojami smalkjūtīgus, perfektus klavierpavadījumus sniedza Heincis Mende.

Koncertā piedalījās pianiste Velta Barvika, atskaņojot pa vienam Bacha un Vītola skaņdarbam. Bacha “Ērģeļu koncerta” fragments Stradala pārstrādājumā prasa no pianista daudz spēka, tas pats sakāms par Vītola “Etīdi”. Barvikai tehniskas veiklības un arī izjūtas pa pilnam, taču spēka rezerves, īpaši “Etīdē”, varēja būt lielākas. Publika māksliniecei bija ļoti atsaucīga.

Latviešu Ziņas (1947)

“Mīla stiprāka par nāvi” Eslingenas latviešu teātrī

K. DZIŅĻEJA

Kur tie laiki, kad rakstīju teātra kritikas! Šoreiz rakstu tikai kā cieņiņš, kam bijusi izdevība redzēt Eslingenas latviešu teātra jaunā inscenējuma pirmizrādi.

“Mēs gribam savu repertuāru balstīt uz latviešu klasiķiem,” man teica Jānis Lejiņš. Labs nodoms! Apsveicama arī Raiņa mīlas traģēdijas izvēle. Mīla ir veca un allaž jauna problēma, bet Raiņa traģēdijai mūsu dienās veltījama vēl īpašā nozīmē, kādu, vilkdams laikmetu paralēles, uzsveris teātra drāmaturgs: “Vispārējā demoralizācijas atmosfērā, kāda aizvien iestājas kaŗa un pēckaŗa laikā, jo spožāk liesmo Maijas ticība, kas izteikta vārdos: Labais uzvar.”

Drāmaturgs J. Kadilis un režisors Kārlis Veics ar drošu un lielprātīgu roku mazliet īsinājuši Raiņa tekstu. Autoram ar to nav pāri darīts, bet inscenējuma izkārtojuma tas nācis tikai par labu. Panākta ļoti raita darbība divos pirmajos cēlienos (četrās ainās).

Bez iebildumiem pieņemams deju iestarpinājums krodziņā. Mazāk pārliecinošs trešais cēliens (tiesa), bet tas arī pašam Rainim drāmaturģiski visvājāk izdevies. Inscenējumā neizteiksmīga ir pati tiesa (vispirms zemes tiesneša balss aiz kulīšiem, tad tiesa vienā personā, un nezina kāpēc režisors tiesnesim licis visu laiku stāvēt kājās). Bet arī te ir savs ataisnojums: man paskaidroja, ka Eslingenas latviešu teātra rosiģā saime ir tik maza, ka nav bijis iespējams kaut divus mēmus statistus nosēdināt blakus zemes tiesnesim.

Lomu tēlotājos pazīstamas sejas. Mīlētāju trijotne parādīta tiešām lieliskos tēlojumos. Irmas Graudiņas Maija varbūt neapzināti tuvināta Gētes Grietiņas tradicionālajam tēlam, bet kuŗš gan gribētu apšaubīt šādas uztveres pareizību? Tā labi atbilst Raiņa tekstā dotajam zīmējumam: labās un daiļās jaunavas personība paceļas līdz pārpersoniskam tēlam. Irma Graudiņa liek skatīties patiesi leģendāro Turaidas Maiju.

Kaislībās nesavaldīgo mīlētāju, standartjunku Jakubovski tēlo Reinis Birzgalis. Izlasijis programmu viņa vārdu blakus Ādama Jakubovska vārdam, atklāti sakot, mazliet šaubījies: sak, kāds šis jaukais, labsirdīgais komiķis izskatīsies velnišķīgā poļu virsnieka lomā? Turklāt man vēl šodien ir acīs Teodora Lāča Jakubovskis. Bet nu, redzējušam Birzgaļa Jakubovski, atliek tikai priecāties par viņa sasniegumu šinī žanrā. Temperaments, trakulība, kaislība notēlojas spēcīgās scēniskās gammās. Un ja man tagad jautātu, kuŗš no Eslingenas latviešu teātra aktieriem labāk atbilstu šai lomai, es nūdien nezīnātu saukt kādu citu vārdu.

Kārļa Veica maigais un greizsirdības mocītais Šiguldas dārznieks Heils ir visās niansēs ļoti pārdomāts un atturīgs, tomēr izteiksmīgos toņos veidots skatuves tēls; tas ar pilnu tiesību ierindojams Veica labāko tēlojumu nebeidzamajā virknē.

Pelnīta atzinība pienākas V. Streipam par kaŗa kalpu Skudrīti. Skaidrītes Pencs Frīda ir diez-

gan veikla intrigante, bet varēja būt vēl valšķīgāka kā mīlētāja un Maijas sāncense. Jauka ir Hermīnes Kopes mazā, vientiesīgā Lienīte. Kroģus meitas Grietas mazajā lomiņā bez liekiem pārspīlējumiem pratusi izcelties Elza Tauriņa. Zīmīgi savās lomiņās ir Jānis Mintīks kā Turaidas pils pārvaldnieks Šildhelms, Ance Rozīte kā Šildhelma kundze, Osvalds Belte un Jānis Ozols kā zviedru virsnieki; J. Neimanim kā zemes tiesnesim trūka svīnīgās tiesneša pozēs. Pils ļaužu grupējumi, īpaši kroģus ainā, skatuviski ļoti izkārtoti.

Skatītājus priecina prof. J. Kugas dekoratīvais ietērs, kas, turklāt, mazajai skatuvītei dod plašu dimensiju ilūziju, bet vislielāko prieku sagādā mums visiem tik labi pazīstamo Gaujas liču panorāma. H. Lindemaņa mūzikālais akomponents ļoti ievada un attiecīgās vietās akcentē tekstu un tēlojumu.

Kopiespāids: J. Raiņa mīlas traģēdijas pirmizrāde Vasaras svētku otrā dienā, pēc Dziesmu svētkiem, kā Eslingenas “festivāla” turpinājums deva trimdiniekiem garīgu veldzi. Tā bija atkal daļa no mūsu dzimtenes, kuŗu, kā Skalbe saka, neviens mums nevar atņemt.

Man kā tālam viesim viens otrs jautāja: nu sakait, kur ir labāks teātris – Eslingenā vai Mērbekā? Teikšu tā: abi šie latviešu teātri darbojas apmēram vienādos apstākļos, pārvarot vienādas grūtības, un – abi ir ļoti un dara godu mūsu trimdinieku saimei!

Latviešu Ziņas (1947)

Latviešu aptieka Eslingenā

AUSMA SAVELE-BIKS

Iesvētības 1946. gadā Eslingenā

Nezinu, vai citās bēgļu nometnēs latviešiem bija pašiem sava aptieka, bet Eslingenā tāda bija. Tā darbojās zem *IRO* pārraudzības, reizi gadā ieradās “*IRO kungi*” un izdarīja inspekciju. Bet citādi aptieka bija pašu latviešu rokās. To vadīja provizors Arnolds Krēsliņš ar palīgiem. Tie bija farmācijas maģistre Lūcija Krauze, farmaceits Rudolfs Mags un trīs praktiķantes, kuŗas tikko bija beigušas Eslingenas ģimnaziju un sapņoja par karjeru farmācijas nozarē – Velta Kazaks, Ausma Savele un Rute Strautnieks.

Aptieka atradās uz vienas no galvenajām ielām un visiem bija ērti sasniedzama. Aptiekai bla-

kus darbojās ambulance, nometnē tādas bija vairākas. Un, protams, latviešiem bija sava slimnīca, ko vadīja gados jaunais enerģiskais un ļoti izskatītais Dr. Pēteris Riekstiņš. Tā nu par medicīnisko aprūpi neviens latvietis nevarēja sūdzēties.

No tiem laikiem mums palikušas mīlas, jaukas atmiņas gan par darbu aptiekā, pašu nometni, gan arī par romantisko Eslingenas pilsētīņu.

Tās bija pirmās iesvētības pēc kaŗa un tāpēc bija ļoti daudz iesvētāmo jauniešu. Dievkalpojuma piedalījās vairāki mācītāji, man atmiņā palicis jauniešu iecienītais mācītājs Kristaps Valters Sr.

**POŠAMIES
UZ ESLINGENU!**
2017. gada 15. – 18. jūnijā

Visa informācija un aktuālās ziņas pieejamas mājaslapā:
www.esslingen2017.de

Seko jiet mums līdzī arī Facebook:
www.facebook.com/esslingen2017

Mūžībā aizgājusi mūsu miļā

ZIGRĪDA ELVĪRA RAUDZENS dzim. BIRZE

Dzimusi 1913. gada 25. aprīlī Liepājā,
mirusi 2017. gada 23. martā, Amherst, MA

*Sirds, bez mēra skumdama,
Zin, ko atkal zaudējusi:
Dzīves zelta grāmata
Aizvērusi lapas pusi.
/Paulīna Bārda/*

Miļā piemiņā viņu paturēs
ĢIMENE UN RADI LATVIJĀ

Dieva mierā aizgājusi

ILGA ĀRIJA MANGOLDA, dzim. DAIGA

Dzimusi 1921. gada 31. oktobrī Bauna pagastā,
mirusi 2017. gada 20. martā Chapel Hill, North Carolina

*Zelta zvaigzne noskanēja,
pie Dieviņa aiziedama.*

Par viņu mīlestībā sēro
MEITA RŪTA SCHULLER AR ĢIMENI
DĒLS ARNIS MANGOLDS AR ĢIMENI
UN RADI LATVIJĀ

*Kad vakaram tavam neaust vairs rīts,
Kad mūžības gājiens jau iezvanīts,
Tad dvēsele brīvā mūžībā iet,
Kur saule nekad vairs nenoriet.
/Biruta Senkēviča/*

Mūžībā aizgājis

ALBERTS LEGZDIŅŠ

Dzimis 1933. gada 1. maijā Rīgā,
miris 2017. gada 18. martā Lombardā, IL

Skumjās piemin
BIJUŠIE ESLINGENAS LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS
UN PAMATSKOLAS KLASĒS BIEDRI

Dieva mierā aizgājis
brālis, patriots, mecenāts, ārsts, kollēģis

Dr. AIVARS SLUCIS, M.D.

Dzimis 1938. gada 21. jūlijā Rīgā,
miris 2017. gada 1. martā Chaska, Minn., ASV

*Un jauks bija ceļš,
Ko visi kopā gājām.
Liels spožums pārklājies
Pār dienām tām.
/Nikolajs Kalniņš/*

Piemiņā paturēs
MĀSA MAIJA RUDBERG AR ĢIMENI
RŪTA UN GUNĀRS BEĶERIS
DR. RAY UN MĀRA CROISSANT
DR. JĀNIS UN BOŽENA DIMANTS, JR
AINA ROZENBERGS
RADI, DRAUGI, PAZIŅAS LATVIJĀ UN ĀRZEMĒS

DR. VILIS KURMIS MŪŽĪBĀ

MĀRIS KURMIS

Pagājušā gada nogalē Mineapolē sabiedrība atvadījās no Dr. Viļa Kurmja, kurš gaŗu mūžu veltījis savai profesijai – ekoloģiskai mežkopībai, vairāk nekā trīsdesmit gadus darbojoties Minesotas universitātes Mežkopības departamentā, gan pētot, gan mācot. Kā visu trimdas latviešu, arī Viļa Kurmja dzīves gaitu iespaidoja Otrais pasaules karš, kas izveda viņu cauri pirmajai padomju okupācijai, pēc tam vācu okupācijai un iesaukšanai Latviešu leģionā, tad gūstam, un pēcķaŗa bēgļu nometnēm. Jāapbrīno gribas spēks un neatlaidība, kāda savā laikā piemita šai paaudzei, Vili ieskaitot, kas tik neapskaužamos apstākļos izcīnīja sev vietu akadēmiskajā pasaulē. Profesora Kurmja piemiņas dievkalpojuma baznīcu pildīja ne tikai viņa plašā radu saime un vietējie latvieši; bija atnākuši arī viņa bijušie darba biedri un studenti, kas atvadu runās pieminēja profesoru kā sirsniņu cilvēku, lielisku biedru un ļoti iemīlotu skolotāju.

Vilis Kurmis dzimis 1922. gada 15. augustā Vidzemes pilsētiņā Strenčos. Viņa vecāki bija Jānis un Rozālija. Atceros, kā viņš stāstīja, ka jaunībā gājis peldēties Gaujā, vienā no Latvijas skais-tākajām, bet arī bīstamākajām upēm. Katru gadu, straumes un virpuļu dēļ, Gauja paņēmus savus upurus. Kad gatavojos pirmo reizi apciemot Latviju, tēvs man uzzīmēja precīzu karti, lai parādītu tieši to vietu, kur viņš ar draugiem peldējies. Vietu atradām, bet, kad pienāca laiks lēkt iekšā, tikai mans dēls Aldis bija pietiekami drošsirdīgs, lai to darītu. Tā nu tikai viņš var lielīties ar to, ka ir peldējis tur, kur viņa vectēvs to darījis sen atpakaļ.

Vidusskolā Vilis gāja Valmierā, ko 1941. gadā pabeidza kā labākais skolnieks. 1943. gadā Vili iesauca Latviešu leģionā. Jāpie-min, ka tas viss notika Otrā pasaules ķaŗa gados, kad pēc pirmās padomju okupācijas Latvija bija padota vācu pārvaldei un zemē valdīja militārais režīms. Kā zināms, vācu armija nespēja turēties pretī padomju pārspēkam un latviešu leģionāru ķerība uz vācu palīdzību par jaunu izcīnīt neatkarību Latvijai izrādījās veltīga. Diemžēl, ķaŗš atņēma redzi Viļķ labajai acij, kad frontē netālu no viņa eksplodēja granāta.

Pēc ķaŗa Vilis nonāca gūstekņu no-metnē Zēdelģemā; pēc gūsta viņš atrada mājvietu Pinebergā, Vācijā, kur iestājās jaunatvērtajā Baltijas universitātē, lai studētu mežkopību. Tur viņš atrada ne tikai mīlestību savai ķarjērai, bet arī mīlestību savai sirdij, jo satika savu nākamo dzīves biedri Irmu Eglīti.

50. gadu sākumu jaunā ģimene pavadā Pinebergas ķazarmās. Dzīvokli ir viena istaba ar atdali-jumu mazai virtuvītei, atsevišķas ķuļamistabas nav, komunālā vannas istaba – ķoridora galā. Kad Vilim piedāvā valsts spon-sorētu dzīvokli, ģimene pārvācas uz to. Tagad ģimenē jau trīs, jo 1950. gada novembrī piedzimu

es, Māris. Es jaunajā dzīvokli jutos kā paradīzē! Mums bija ne tikai pašiem sava vannas istaba, bet man bija pašam sava ķuļam-istaba! Tēvs tos ķadus pavadīja, strādājot drauga ķoku skolā.

Tikmēr Irmas vecāki un māsa, ķuŗi pa šo laiku bija nonākuši Mineapolē, Minesotas štātā, ie-sāka ķprocesu, lai iegūtu atļauju mums trim viņiem pievienoties. Beidzot ar ASV senatora Huberta Hamfrijā (*Hubert Humphrey*) pa-līdzību, dabūjām atļauju izceļot uz Ameriku. Ielidojām Ņujorkā 1960. gada 12. februārī. Divas dienas vēlāk, Valentīna dienā, nokļuvām Mineapolē. Veselības pārbaudē atrada, ka Vilim varētu būt tuberkulozes bacilis, un, tā ķā viņam bija tuberkulozes vēsture Vācijā, tad varas vīri nolēma, ķā viņam ir seši mēneši jāpavada *Glen Lake* sanatorijā, Minnetonkā. Pabeidzis savu “atvaļinājumu” sa-natorijā un palaists mājās, Vilis iestājās Minesotas Universitātē, lai turpinātu savas studijas mež-kopībā. Līdztekus studijām strādā-jot Universitātē par pētniecības asistentu, 1963. gadā viņš iegūst maģistra ķradu. Kādreiz runājoties, tēvs man minēja, ķā tas, ķā viņš Latvijā bija mācījies tikai angļu valodas pamatus, pa-darījis viņa studijas augstskolā stipri grūtāķas. Par spīti tam, 1969. gada jūnijā viņš iegūst dok-tora ķradu meža ekoloģijā.

1971. gadā Vilis ar Irmu iegā-dājās savu pirmo īpašumu, trīs ķuļamistabu vienstāvu māju pie eze-riem, un ķā tipiski latvieši viņi tur pavada visu mūžu. Kaut ķā Vilim tika piedāvāti darbi vai-rākās Amerikas Savienoto Valstu pavalstīs ķā arī Kanadā, viņš izlēma palikt Minesotas Univer-sitātē, kur nostrādāja 30 ķadus. Pensionējoties, viņš ieguva ķradu *Professor Emeritus*.

Man lieķas, ķā mācīt studentus tēvam bija sirdslieta, varbūt viņam pat nozīmīgāķa nekā pati mežu ekoloģija. Bet no otras puses, meži bija viņa dzīves lielā mīlestība, un grūti iedomāties, ķā šī mīlestība neizpauostas viņa mācībās. Esmu lasījis daudz vēs-tuļu, ķur studenti raksta, ķā tēvs viņos izraisījis ne tikai interesi, bet arī dziļas emocijas pret mežiem, ķā arī mežu ekoloģiju, ķo viņš mācīja. Studenti arī sap-rata, ķā profesors Kurmis bija vairāk ieinteresēts viņos un viņu mācībās nekā pats savā pētniecības projektā. Piemēra pēc ci-tēšu vienu no viņa studentiem: “Ja mēs vērtēsīm skolotāju pēc viņa spēķām atvērt studentiem acis un prātu, tad Vilis Kurmis ir viens no labāķajiem skolotāķiem, ķāds man ir bijis!” Tā mans tēvs atvēra studentiem acis, lai viņi saskatītu mežus no pilnģīgi citas perspektīvas – lai redzētu to skaistumu un vērtību.

Vilis atstāj te savas dzīves mī-lestību Irmu, ar ķuŗu kopā pa-vadīja gandrīz 67 ķadus laulībā, sagaidīja divus dēlus, Māri un Arni, ķetrus mazbērņus, Britu, Aldi, *Emily* un *Lucas* un divus mazmazbērņus Vili un Tāli.

Vieģlas smiltis Tev, paķiņ!

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 17. lpp.)

Māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko, tālr.: 908-638-1101, e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com
30.aprīlī 13:30 mūzikas & meditācijas Dievk. **7.maijā** 13:30 Dievk. ar dievg. **21.maijā** (ceturtd.) 10:30 Jēzus Debesbraukšanas dienas svētbrīdis. Bībeles stunda.

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** Jonkeru bazn. (254 Valentine Ln, Yonkers NY).

St. Andrew Lutheran Church (335 Reynolds Ave, Parsippany NJ).

Salas bazn. (4Riga Ln, Melville NY).

Manhatena, *Seafarers & Intl House* (123 E 15th St, NY)

22.aprīlī 14:00 Manhatenā laju vadīts Dievk., Baiba Kļaviņa.

23.aprīlī 10:00 Jonkeru bazn. Latviešu skautisma 100 gadu darbības atceres svētku Dievk. Māc. Saivars.

Salas bazn. Dievk. **nenotiek.**

30.aprīlī 10:00 Jonkeru bazn. Dievk. Māc. Saivars.

10:30 Salas bazn. Dievk. Māc. Saliņš.

• **Ročesteras ev. lut. Krusta dr.:** *Atonement Lutheran Church* (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14450). Dievk. **notiek 14:00.** Diakone Linda Sniedze-Taggart. **29.aprīlī** Dievk. **14.maijā** Ģimenes dienas Dievk. un sarīkojums. Lūgti groziņi.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.:** (128 N Elm Str, Saginava, MI). Māc. Roberts Franklins. Kontaktpersona *Mary Beth* Dzirnīs: 989-781-1163, e-pasts: dzirnīs@chartermi.net

• **San Diego latv. ev. lut. dr.:** *Ascension Lutheran Church* (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīns, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: jlegzdins@san.rr.com. Māc. Mārtiņš Rubenis. Dievk. **notiek 12:00.** Pēc Dievk. kafijas galds. **22.aprīlī** Lieldienu Dievk. ar dievg. **27.maijā** Vasarsvētku Dievk. **10.jūnijā** Tautas sēru Dievk. ar dievg.

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** *Christ Lutheran* bazn. (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). Dievk. **notiek katra mēneša 3. svētdienā 14:00.** Pēc Dievk. saiets ar groziņiem. Māc. A. Kalniņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.:** (11710 3rd Ave N E Seattle, WA 98125). Dievk. **notiek 10:30.** Prāv. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600, e-pasts: cilnis@earthlink.net. Info: www.seattlatvianchurch.org **23.aprīlī** Baltās svētd. Dievk. ar dievg. **30.aprīlī** Dievk. **7.maijā** angļu val. Dievk. ar dievg. Bībeles stunda. **1.maijā** Ģimenes dienas Dievk. ar dievg. Kristības. **21.maijā** Dievk. **28.maijā** Dievk.

• **Skenktedijas latv. ev. lut. dr.:** *Trinity Lutheran Church* (35 Furman St, Schenectady NY 12308). **23.aprīlī** 14:00 Lieldienu Dievk. ar dievg., dz. grām. Diakone Linda Sniedze Taggart.

• **St. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.:** Dievk. **notiek 14:00** *Mūsu Pestītāja (Our Savior)* bazn. (301 – 58th Street S, St. Petersburg, FL 33707). Bībeles stundas **notiek Biedrības namā 11:00.** Māc. Aivars Pelds, tālr.: 727-368-0935. Dr. pr. Aija Norbergs, tālr.: 727-367-6001. **Katrs 1. svētdienas Dievk. notiek Biedrības namā plkst. 14:00.**

23.aprīlī Bībeles stunda. **30.aprīlī** Bībeles stunda. **7.maijā** Dievk. Biedrības namā. **14.maijā** 11:00 Ģimenes dienas svētbrīdis Biedrības namā ar pašu nestām brokastīm. Gaidīsim ikvienu ar prieku!

• **Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.:** (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, E-pasts: baznica@bellnet.ca. Info: www.stjohnslatvian.ca Māc. Ģirts Grietiņš (adrese: 40 Hollyberry Trail, North York ON M2H 2S1), tālr.: 647-986-5604, E-pasts: grietins@gmail.com. Dr. pr. Kārlis A. Jansons, tālr.: 905-338-5613, e-pasts: kjan27@gmail.com. Pr.vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom.pr. Maija Sukse, tālr.: 416-221-4309, e-pasts: sukse@sympatico.ca

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.:** Draudzes nams (400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850-3121), tālr.: 301-251-4151, e-pasts: dcdraudze@verizon.net, Info: www.dcdraudze.org Mācītāja prāv. Anita Vārsberga Pāža, mob.tālr.: 301-302-3270, e-pasts: macanitavp@gmail.com, dr. pr. Jānis Vītols, tālr.: 703-264-0089. **Svētdienās: 9:15** Latviešu skola. **10:00** Zaķīši. Dievk. **notiek 11:00.** Kafijas galds. Grāmatu galds. 12:30 iesvētes mācība.

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.:** *Ebenezer Lut. Church* (96 Oak St, Willimantic, CT). dr. pr. Vija Bachmuts, tālr.: 860-644-3268.

• **Ziemeļkalifornijas latv. ev. lut.dr.:** (425 Hoffman Ave, San Francisco).

Lūgums sūtīt

SARĪKOJUMU un

DIEVKALPOJUMU ziņas

uz e-pastu: rasma@laiks.us,

vēlākais – SVĒTDIENĀS!

Kārtējam avīzes numuram

ziņas uz redakciju tiek

nosūtītas PIRMDIENĀS.

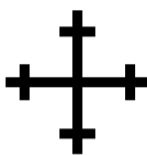

Mūžībā aizgājis mūsu miļais

VALDIS VIPULIS

Dzimis 1934. gada 13. novembrī Daugavpilī, Latvijā,
 miris 2017. gada 9. aprīlī Bluffton, SC

Viņu miļā piemiņā paturēs
 MEITA DĀNA UN EDMUNDS
 DĒLS JĀNIS UN LISA
 MAZDĒLI JĀNIS UN BRUNO
 RADI LATVIJĀ UN AUSTRĀLIJĀ

2017. gada 20. februārī, rīta gaismai austot,

TUPEŠU JĀNIS

aizgāja aizsaulē

Dzimis 1937. gada 26. decembrī Liepājā, Latvijā,
 miris Kembridžā, Viskonsinā, ASV

Viņu mīlestībā piemin
 MĀRA TUPESE

JĀNIS, NIKKI, TĀLIS, MĪLA TUPESIS
 AIJA, ĒRIKS, KRIŠS, MĀRA, ANDRIS KĪNS
 CITI RADI UN DRAUGI ASV UN LATVIJĀ

Brīdi, laiku man dzīvoti,
 Nedzīvot saules mūžu.
 Ūdenim, akmenim,
 Tiem dzīvot saules mūžu.
 /T.dz./

Mūžībā devusies

INTA GRASIS, dzim. CUBĪNS

Dzimumsi 1929. gada 17. jūnijā Daugavpils cietoksnī,
 mirusi 2017. gada 3. martā Folcroft, Pennsylvania

Lai gan aizgājušās dienas
 Nekas vairs neatsauks,
 Tomēr atmiņas ikvienas
 Kā sila ziedi plauks.
 /G. Viegliņa-Valliete/

Miļo māti un mirušo tēvu Ernestu piemin
 MEITAS LIGITA, GUNDEGA, SILVIJA
 AR ĢIMENĒM (5 MAZBĒRNI UN 6 MAZMAZBĒRNI)
 SĒRO ARĪ DVĪŅU BRĀLIS MARGERS AR RITU
 VIŅU BĒRNI ARNOLDS (INTAS KRUSTDĒLS),
 DIĀNA, INGRĪDA AR ĢIMENĒM UN RADI LATVIJĀ

Mūžībā aizgājis mūsu draugs VALDIS VIPULIS.

Izsakām visdziļāko līdzjutību
 viņa bērniem DĀNAI un JĀNIM.

DACE, KRUSTMEITA VALDA, DIĀNA, HELMĀRS UN ROBERTS

Vējš pāri visam lapas bērs,
 Kad miļie nesīs ziedus.
 Nu citi manus darbus svērs
 Un mērīs nodzīvotos gadus.
 /M. Jansone/

Mēs, puisēni, jaun' būdami...

ALBERTS LEGZDIŅŠ

miris 2017. gada 18. martā

Dziļās skumjās atceroties, par mūsu dziesmu draugu sēro
 ILMĀRS DZENIS UN JURIS STRAUTMANIS

